

thecae Academicae
Senkenbergianae.

No.

Hs. 224

419

172

Ms. 224

cae

4

ms
ms
ms

soetermeer
n vanderweyden

1426
Leest
Van Boez
toegede
Van 150
Leest
Leest
ofte 30
gier to
groot
Haerle
Leiden
Delft
Amst
Rotterd
Hoorn
enckhu

@ 1426 13 October 1642 Philips
 eerste van die naem hartog
 van borjoning gearroedert
 toegedeaft tot betaelen
 van 1500 fcedaet voor 6 maend
 verting duijfent gollantse fcielt
 eerh fcielt tot el punt gollant
 ofte 30 grootz gheerkerhent
 hier toe betaelde die foud
 grote fteed te weeten

Haerlem - - - - - 5000

Leijden - - - - - 3500

Delft - - - - - 3500

Amfterdam - - - - - 3000

Rotterdam - - - - - 1250

Hoozn - - - - - 2000

enckhuysen - - - - - 625

gchuten

an 1460 in Junijio werde
hartog Adolf inder haer
gegnet vermaen es beide
van holland van 240 duysent
goudt Lound doende der
30 stuy ofte twee voers sigild

noeg voor zijn gunstion de koning
Eustia van englant tot
spelle goet op aret jaer te
betaelen 32000 Lound

noeg voor die dienaar 16000 Lound
noeg voor die rust van de
eddelij ghedag --- 400 Lound
t saem 532000 sigild

keest
15 mar
gier to
Heed

He
De
Leij
An
go

die
A
R
S
H
m
e

3

keese somme te betaelen is
 15 naestvolgende gael gael
 gien te gael die groote
 Heede

Haerlem	...	3594
Delft	...	3375
Leiden	...	3375
Amsterdam	...	2075
goude	...	1770
		14989

die Leenesteede

Alckmaer	...	800
Rotterdam	...	1150
Schiedam	...	350
Hoozn	...	2000
meedenblich		450
enck huyzen		470
		5220

die afte voor dort ruy scrij

14909	}	240000 gunde leening
5220		
20209		
		20209
		219791 voor Dortm

Jaarot geeft bond 300000
Hh Vermoede — 400000

Alckmaer met al sijn
dorpz brengt op tot die
duijfente v^d 16500 gul
bedraeft is capitael
16500000 " zonder vijftien
sefting maet zonder duijfent.

^{bij etuelling gheset d' 10 may}
Daer sijn is Alckmaer 12600
fidele — bouwd bij die
somme is 600000 @ 1622

vande

niet a

v^d =

6 duond

Lyste

ons leg

9 Sept

met di

600 m

Sijn

Heute

Prince

Bassu

4

Vande sefde 3 contribueers
niet als 1000 tot die duysentte
2 1/2 — dat sy ges duysent guldens
beuonden die duysentte, wel goud

Lys te Vande Ruyterij wt
ons Legex vextrockenden
9 September a^o 1620 —
met die mours engeef 8
600 musquettiers —

Syn excellentie
Hertoch Van bruynevijsch
Prince heynrick
Bassum.

Bourgon
graef dinst
breedwede
marquet

marquet

Balfour
potlitt
Hijgung

Hijgung

Carol
Robert
Vander wol

Vander wol

Graef Jorgonloo
Cardi
Hantwoysk

Vier
Thomas Viller
Boimigdy

med
Star
Huyt
wibij

paay
quas
666

waas
foppe
waayen

apfe
baum
Vilaboy

Bourme
Robert
Du me

meyan
 farrh borg
 fuytendurg
 nibij

deese verfullt
 wederkerig
 met die wagen

padgij
 quaet

farrh bewerk

waffoy

farrh

wazemant

waffoy

Beaumont

Vilaboy

Bourmandz

fobbert vebz

de met

Op 1623 den 26 April heeft
Balthasar Jansz Verlaert
Dinsdags te jobbe den gulde
van guld jobbende oft ggeedende
140 gulde meer van guld te stant
moet gachlyc ggeen 120 gulde dal.
By Apperatie & Verponding sijt
niet meer te goud

More twee guldens ggeedende den
50 gulde t'jaar Verlaert
niet meer guld t' Dinsdags
te jobbe
Leyde wort so die staet alle
die wou en Contributie wilde
betaelen & den ggeen 2000 gulde
gachlyc tot hyn taeftel g
wilde den jare van alle sij
nidure Lande wel het staet.

die v
daer
die f
eend
inget
dij
de 13
on m
gattin
meest
gatt
twee
alle
gele
juris
het d
en m

6
die van antwerpen geboort
daer toe moettig vromer
die somme van 400000 ghe
rent geboort ook alle bevoest
inget moettig vromer vromer
off tastet onder ande
de 1300 off 1400 bedde
om weete of te vinder m
seatinge gestelt geest te
moettig die goudse of twee
seatinge vande x x x x
twee vande x x x x van
alle effecten weder die
geleeghe waer onder die
jurisdictie vande selue stad
dat de ontfang vande voest
of waer geconiteert

Pauolos Heyermanus de Vande
scheepvond der seuer Stadt.

franchois vander Ruysse
J gillis smidt loorend
Daer het raftel so vee
gebeurt was datm d' d' d'
weere totmorde doch so is
d' gortong van leua. seuer in
werbou met 400 gawidd' d' d'
seene g'etw'rd' on t' seue
te befestig' geft tot
onw'rd' op raftel z'et
gabriel Cexbellion d' daer nae
sanchio d' aila

ter seuer tyt is die puluer
toory by onseurk tot
mechelen z' brandt f' d' 26

7
Vrouwe van Savoye & de
moeder van habsburg quintus
geeft het gouvernement
van holland eerst ghesedt
nae haer overlyde die
vrijvrijne van fonzarije
die suster van carlos quinto

Daer nae margarita
van parma die gheregeert
geeft 9 Jaers te weten
vande Jaers 1559 tot het
Jaer 1568

18 zij is ontfceijde vande
konink van spanje bij zij
Eggenet wt madril op
13 october @ 1567

De Rommich geeft gae.
voor gae ghetoonde dienst
doe sijnck 30000 reunde
gheset yet d' nuy jaerlyc
20000 gne Rommichs
van 40000 gne gae leue
lang. met groote dankhe
ginge van sjaer d' ghetoonde

Buckdalu is d' 20 Augustij
@ 1567 te Brussel ghestouwe
@ 1573 d' 2 d'ember is sijn
met sijn soen d' frederico wt
Brussel nae spanie getrocke
@ d' 1502 d' 12 d'ember
Hr Lisselon ghestouwe

De koningin van
 spannijs Isabelle de
 Vallois konink van
 van frankryck suster is
 ook in dese land ghestorven
 Oost seer gaestelyck ook
 niet sonder groot smeede
 van verjong te sijt gheweest
 sij enst jon twee dochteren
 hester die dochter van leua
 liet gaer in nederlandt el
 grootentuaet dog ca 1568
 ca 1569 De 9^e mai op somel
 uand darg treunt die konink
 van spannijs met dispensarij vande
 paus sijn suster dochter ^{in spannijs} dochter
 vande hofse maxmilien inde
 gewete stek van Prager profen
 vande ambassadeurs & Legate sijn
 van frankryck volz denzif 87

Doch daer bys fignur dat
tot antwoorde by metach
voort rafted. stont is
pong by bande commandeur
by rafteling die in bys plaats
getgouvernement bande
medde bande reeg dat diot
geeft dog negmeeg.

Die vreetgeyt ende goet
moet der tytende geeg
doet gaet ende onynde
toey gaer gmeeg —

9
Die Hominch Van spanien
om die toert van dorch d'elue
te vorderen sijnreest densting
als Don Perafan van Riberta
gertout van Alcala
visevrij oft statgouder van
naar het dat zij in gaeste
helle dat oude verfuwerk
van deese Hominch sijnre
in Lombardij sijnre funder
te sijnre sijnre sijnre
als Don saxolo van arazona
gertout van terra nova
visevrij van tirrellia dat zij
van gheerthe dog funder.

meede ende Stad gouder
van Sardinien.

Voor den Gabriel de
La Cueva Porto van
Albuquerque Stad goude
van Milano dat zij die
oude garnisoen onder een
weestende t'samen soude
verjaeren & bij een goude
t'stende so. gaet durk
dalu in staet ben
voorn ende zij soude mij
weerd gemunter den
een nederlant soude
mij tut

De helegandria int
 gartondom van milaeng
 deede gij gij volck
 monstom beidesin pond
 wadeng met gey gey
 te weelt Don frederico
 Don fernando de toledo.
 gij volck werde beuond
 sturk te weelt 9000
 samandz meestendeel
 unde gij volck geoffende
 soedaet 7000 sauoyanen
 gij adciaeng dūstent
 threft werde 400 Laurid
 gij goet der venturied
 dat gij reysenyt die de
 reijze

op gaer beset tot 173 nae
weegz —

oork was zij met 23 tad
melike ygetal groot
ygeftent betfing

Chiapin d'Atelli mark
gecoft van rotone was
173 onderste luydenant.

Don gabriel de serbelon
tot 173 onderste oner
zet ygeftent

Don alxgins ofte po
fommiffe (ezg) sanco
de d'Alto die was onderste
oner zet flayiment van
naepels —

Don Juliaen Romero
was onderst over het
Regiment van rivier

Don gonsalo de Bracamont
was onderst over het Regi-
ment van ~~rivier~~ Sardinien

Don Loppes de aueme was
onderst over de Huisdij

Pacico was zijn opperste
ingenieur.

• In Lutzenburg komende
vondt hij Hecane Ael-
brecht van Ladeoy met
een Regiment of 3000
duy Hoge

Duyfste Indeghe 1500
op den dach den 11. Novem-
ber van seker gaderde doch op
Linghe in Duyfsteant 15
so is zij voort in meeder
Lant getrokken 1567
20 Augustij 1567 tot
brengende ghevoerd he was
zij seer feestelyke lands
gartoynen van parma.
Land in meeder Lant 1568
gevoerd is in ghegave.

mer 1574 heb surkdalen te
Lutdenburg ghevoerd was
1574 van den 10. Novem-
ber 1574 ghegave
wordt

werde. gij voor antwoort
geseyt soude gebbet oft yk
welcom by ofte niet
tob myn euer ver yk
bender al —

Eyt smgher de griff dat
die geaene van dymont
voomgude Duedalus tegen
geleedy om gey te ghoet
Welcom te geyt
deese Lande dat durkdal
in soude geseyt gebbet tegen
die geaene die by gey wader
alld gij die geaest lare
toomg der gey die geaest
by speerh siet daer de
onse //

onse gheue van symont
de gheotz haller dat
so leude dat get die
gheue was goede dat
de nae denckz gheotz nu oft
dort bleef voort dat bij
gheotz d'ez d'andere per
seesteliche or de goeste
maenich gheue dat
ontfangz. gheotz oft get
is seesteliche naer gheue.
gheueft....

Als Gurdalio nu door
die gartojune van parma
vande gheuegent ghyt
der sachte dat de lant
+ 5000

te deely onderwerft
wat soo geeft gij
regtsuwerk voor eerst
geleert inde naeste
leeder als tot
Breussel get Regiment
van Lombardij

Teghendt get Regiment
van naepels

Tot Antwerpen get
Regiment vande geade
van Lacrooy Ofschoort
gier O dar O deede die
leutdel vande burger
neemdz O die bij die

framaerd berouwer die
van zondt reayde sulre
honde graue van symont
des gouernear van fland
bezeende dat hij van
garant wezer soude
Istok dat hij die selue
weederom weide ghelouet
dat he gaer oude gebruyck
over zondt moest begun
den

Duc d'alicu weesende out 9
9^e september a^o 1567
ghelouet int guff van
des graue van Culenburg
te fland^e dorz ontbiede

alle die Voornaemste heerz
des Lants binn beuustel
weesende onder andere ook
die graue van symont
gouy aldaer wude gesproken
van het mark van heerhore
castelle. I ghestont el
bermen van el rasteel so
gij van meenighe was te
doe mark binn luttich
so is dardalen te sanont
ontrent te vijff offeset
vrij in sij raemer streek
maer gaende die greef van
symont met die raemer is
sijn beuustel al der syde des
gouffs te streek in el ander
saer de offen sijn yet
screet wude seggen.

geest daer zoud
frederike was tolled
sone was de gartong was
leua die trestant om
tingeet was de rarystrij
die berke gatae was
spaanse sdaet die gey
beuolch dat zij zijn zoud
at lezzer sode die goud
gey gebuangge alle rijst
suer de smintho melle
to reeff.

Die geaoue was goory
woud melle gebuangge
geuou by de ander
spaanse rarystrij

Die gey rarystrij beut geey
was berke sode Hart //

geer vande graue van
 Symont d' Schelche die
 Secretarius d' ghere
 penninge adle officier
 d' dienscheit vande voers
 graue van Symont d' goory
 dienscheit ront beroung oork
 werde gheuoung alle gey
 buing d' gheue
 Van mansuet
 d' graue raedele worde
 gheuade sguut van syn
 vande

Die graue van goerstracht
 die eenighe daeg tot
 reuelen gheue d' gheue
 gader d' nu op woe was
 om naar beuue d' rone
 verstaende die gheue
 in vande voers graue

is weder te flugge
geskeet gindende gon
in het zamen mede
Lantsch spreken wort
Beeter is te weesen inder
vooghelen sanc
Dan in het Iser gedanc

Werk geeft durckdalen door
die gaten te graue Ladoxon
tot antwoorde dog bang
geer antonijs van strasse
Hidder burgeme van antwoorde
2) may van der groote
Lutocijs A. A. A. A. A. A.
wel benint deese wude
geeft tot bronsel A. A. A.
tot vluonde geboort

1567 is Thomas tilius
abt van s Bernaert get
welck el clooste ofte
convent is tot Antwerpe
wt clooste ghevoord
meede meefende el taeme
lyche somme geet is int
lant te reest ghevoord
die ruppe afleggende
geest gij el flyche mede
getruwt is naemdel
el predirant d' Leeraer
vande gheformeerde sbeijne
gheword

De onse fast die durt
dalu roud waer deese
verfoont tot twaene tot
43 dees fast was President

22 Lientraet Has de
Vergas Spaniaert
Doctox Loys del Rio // Jan de
La Porta // Snouck // Jaquetet //
Roda // Jacop Kesselle // Biese
I med andre deese haet.
gadd allez marz on
hemiss te neemz vande
sachse inde voo leedz trouble
gepasset get wort vork
23 bestraet ghenompt

Den 22 september is die
grootste van zmont I gooy
dere op 28 be sinder wasz
gesteet I se met 3000
Spaniaerts ghenoot wt die
stad van Brussel nae get

vast teel van zendt onder
bewaerenss vande vast teel
als gonsu elia. Reanier.

Hequest vande graunne
van symont lande staten
van beffandt. Dit was
femonstieert vrouwe
sabina pals graunne
Hextoginne in Beyeren
princeesse in gauere graunne
As van symont erf geerch
zet beeder stat in folio 8
Ant boek ofte reyniche
van preter Boz
folio 27 vergaet preter bor
datter in roet 4 tyf over die
1000 personen door boude
gundt. —

1560 d' 29^e samelevarij
geeft d' gortse van beua
tot lome ghesond' d'
president vande haet van
trouble offe leestcast
ggesenst / Has de
vergab spanaert & geeft
van daer dog gael Philips
van nassau scone van
die pence van ocaunij
vande eerste bedde
geaene van de buyt' out
gynde ontrent 13 haer
die eerste bedde lare
in te studeer' & is gewart
nue antwoy van daer nae
spanien. —

18
@ 1568 d' 22 Januarij
quam daer t'wintze in
nederlandt se dat die
cominck van Praunz zijn
eenigge son don Carolo
van doosten Ryck. die zū
gaddē zēt eet bij maria
del Cominck Johan Johan
van portogael dochter
d' 9 Julius @ 1545
hij eerste ginsurune
ggevankelich gaddē do
neemg giv van vordt seer
versgordelich ggespeoother
cominck van s cominck

Siemans sijnend dat zij
es conspiratie tegen zijn
guyss vader voor hadde.
andere dat zij met die prince
van oranjie eenige stant
heeft so dat zij meend in
nederland te vurend
om aldaer het gouvernement
te sijn te maken.
andere meene dat die prince
paul overleden sijn doot
sijnne overgave sijnend
geeft door die in besende es
hant geset tussen 22 & 23
maend. seer sijn sijnend van
stant & daer beneffens
seer stant gemaeking der sijn
& bezondere te sijnend

19
daagende groote gade or
de gadering van de a Ruii
jommel de silua of don
Johan van oosterrijk des
Comme bastant bevede
on dat zij lunde die prins
paveste waer die weelde
gade zijndert dat zij in
nederland niet of gade
moegh teken. Of is inde
maand van february
van hartseer geestende niet
sunder groote susse van
zgender te weese andre segge
dat zij sude niet of gade
dwaer gezworende sude
weese derg goet is get (Kerke)
beduyt of geestme niet te me
weeth folio 32 Peeterbox

1560 den 4ten Junij is
die graene van symont
zij sentenrye gheveest
Op den 5ten Junij voort beoot
gij tot Brussel met die
graef van gouy ontgoet.

Mer syt dat de ambassadeur
st van de rommich van
francheyk seruetdegh
deze executie gheschiet
geeft si mit dat get goet
vande graef van symont
afgesondert wort gheset
soudde geboe dat si nu moest
seyn dat si gade geset
ontgoet, die graene die
geset francheyk tot
die mael gade dog beut

20
die ysaack van symont siet
dat ons de overloof moet
synde niet sulst sijt ende
niet niet tancsijt

Benigwen vande ysaack
van symont is geboort
in sijn stad te sottegum
in flandern beycaend
die ysaack van gaver is ynde
sijn beycaend.

epitaphie

Vande ysaack van symont
Die ick egmont heb bewaert
met myn vtoxiere hande.
Die hebben myn onweerdich
benoemen myn hooft

Den

Den dienst diemen d'
ondancbaeren doet wert
gheloonst met schanden
twelck myn wtganck
bewyst dat sck niet
heb gheloofst

epitaphie

Vande graeff van gooy
Ick graeve van gooy
Van het doorluchtig bloet
ghesoomen " Der koningen
Van franckryck ben sonder
saek ghedoot " dat die
schuldighe door bedroch
t leuen soo wert ghesoomen

is Leeden maekdeesk
 Straff brengh mij onuerdient
 in noot —

Die maest van symont goet
 naeggeleacht sij geyfrou
 met 11 linden de weete
 3 pond 8 doestels.

Die zonne bay oranzij sij
voerk gade in gade vach
voor de dinstie Pro lege,
grege et Rege. dat is
voor die wettig voor getbolch
of voor de rommich of d'of
ij gade veld sezer
voor den common volck ende
wetten vroet
willen wy vrij waeghen
lyff en goet. —

6
 Des 570 de ynde maent
 van Augustij is die door
 euytige prinsesse Anna van
 00 stuyt des heeren
 maxmiliand door de coninginne
 van spanie met seer treffelijc
 doel door met seer gae
~~treffelijc~~ twee broeder des
~~heeren~~ Albrecht &
 Vincelans versetoozge
 wt durtseant geseft om
 nae spanie te gaen &
 den 1 Augustij is zij tot
 antwoerde ghestoomt is op
 25 October in seelant
 t' d' seer geseft. Die voor
 broeder in spanie ghestoomt

De 1570 groetwoud
Carolus de negende, coninc
van frankryck elysbet des
keyseres maxmiliaens
dorgher daer die francoysche
seer ydelt warden
d'eynde toe meer dat
die gemaekte beelde
bestanding weese goud.

In 1570 op aldergelycke
 d' aldersee dat is getel
 grote stroom d' goet waer
 gheveest met al moer
 weste windt dat gant
 venesland so oost als
 westeniesland in gheleed
 is so land vander
 hollandt gelyc per grote
 gader gheleed tot
 Engelseinge in die hark
 staet dit naevolgende
 hingenck veer d' oest
 gedarft d' bejindt als
 ghe arger veler .

Gut jaar //

Int jaer van t'leueninge //
gebeurde ghe in Ege //
I geer waeter enge ydele
den boot d' traet dijn
oort ondede lande groe
ende ghe sarceftij ende
omme weyende met
eeng groot d' waer
mit ghester met 128
d' weyning ginder —
de freyde waer doot
de ghe grote gade
den menfch bederke
dat wat ghe geweten
waeren get gheghe.

- ende vijftig goudert
 weening op de gelyke dag
 herke de verwonder
 goudt des dach (arg)
 antaer goudt dit goudt
 herke rontoir met list
 des waeters geslag.
 inder list
 goudt goudt
 ongesondt goudt.
 dorp goudt
 der markt daer is mentie
 geslagt tot (Leng).
 dorp besong.
 Laet ik god die sentenrij

in Petenbon
folio 98

D'eerste dale van
nove Mber hoort
op staet.

Doe door get sel blase
de zilpduet is bracht.

alder goetlijck dale
driestlandt wel beslagen
Mach-

ges waeter moet Men
gide voortals sel dat
de latijne de
alderhoer dale.

De jongen van Pacico wordt
 tot de liffing van vullen
 van bloet geset trefling
 1572 de 22 April
 op gesang met nog
 twee andere Spaense deede
 Luyd. folio 22

1572 is got gunstich
 tusschen de prins van
 Navarra & de Coninck suster
 Margarita geset.

23 Augustij 1572
 fastedag & sater twee bez
 mede middernacht &
 op st bartholomeus dag geset

geheggedie muort
van warijs met dert der dat
ghelot der dood te wese
van 10000 d' dal over
suerindatte is tot de tijt
in frankryck over die
100000 werfong ghedoot sijn

de gartong van Bruijns
wyck is want geer van
woud

mezzel se te seunige
daegde
d' t' wede dag vrtuber
berlaeg

@ 1572 Ende maent
 Van oktober offer es wonder //
 baerlycke misse sterc
 gesig die welcke nu
 planeet nu stella fixa
 is geweest de Astronomys
 seide datter dergelycke
 niet is gesig geweest
 sint die tyt dat die drie
 wyse wt oost de sterc
 saeg die son land tot bet //
 lagon by rijsting land.
 si is gesig geweest
 532 daegz Land ver
 ghelende hebbe gien van
 gescreuen is onder andervoort
 de Vermaende datter
 Cornelius gemma.

1573 d' 13^e february
is die eerste feestdag
tot doelt by die prins
van oranje geschied met
zijn staten & haer ghere

1572 d' 22 november
zijn ontrent 100 paerden
gesonden voor naerden &
geeft die stad met de
trumpeter op geijst tot
die maen van die coninc
lyke ma & die graven van
dorck & so sendt geijst
so geeft de verlijst met
niet of seant goet
menig weesende stede

Simmermay ggenomen
Deus stant goet wt
gar eyger met tuff teger
wit vande buijer met
et galeu seand naar gar
einder ghegout -

De eerste derember
gebbt in nader seer
ganner moed geday
gebbt die doode zaet
Leij onbezadur tot
zij derember folio 151
staet get in Pote Box
breder ggaet.

1573 d' 10 offe 11 febr
warij voedt supmay mirgij
werk mit voer goff vant
gund van Gaezer ontgaest
voor bew 2 van sonoy
want zij aldaer tot sear
gij 11 penster sevendelyk
vermoet gade 1 doofstert

1573 d' 14 Julyus haren
15 got beloy van gaelen
16 gesevoted 10 256 sevoted
Int pardoy van gaelen
waer d' 57 begeret
die daer wt geyhet waer
beloy d' 31 wecker

1577 d' 1 maart quary
gaelen weede onder die
spring van oranzij

16 maart beloy die weede van ont voer
17 maart beloy die weede van ont voer
18 maart beloy die weede van ont voer
19 maart beloy die weede van ont voer
20 maart beloy die weede van ont voer
21 maart beloy die weede van ont voer
22 maart beloy die weede van ont voer
23 maart beloy die weede van ont voer
24 maart beloy die weede van ont voer
25 maart beloy die weede van ont voer
26 maart beloy die weede van ont voer
27 maart beloy die weede van ont voer
28 maart beloy die weede van ont voer
29 maart beloy die weede van ont voer
30 maart beloy die weede van ont voer

Al waer alle die werelt op ons vergiet.
 Hoe sterck so wt afsonderlyc besontelich
 Is god met ons staet wel dit
 Verstaen sal ons dat onwonderlyc.

Oecy vanden ewer bitter vergiet
 Al schenke leyt te ons vanden
 god rans verandert hoe so word
 Iesengiet is clare lach ons gheschiet

Heerlyk goet daniel verlost, wt de
vrees (soud' inwend)

3 Surana besgromde voor die twee

ende quaer boug

Jerusalem besgromde voor antwort ingedeyk

verbont

Ende de denffindig wt gade yndeyk

bedtwoug

Ende heeft hi over deet dat sonder

29
Een geeft zij ook deet (dat sonder
eenig verstand)

Wonderlyk bewaart voor groote
vrijheid gandy.

Zij wat die niet gelyken, zij ghynde end
Bewoening

Diet moet ghy geveofft ghy in (Teed)
13 Land.

men ſeyt datter van begin
van beley van gaderen
tot de dinge toe ghebrou
gunde meer voor gaderen
12000 manſten hier dattet
es ſprek word was al
daer mer volck nae
ghebrou word datse
ſeyde hi teken nae gade
mer

op herkenmerken gheſchiet
2036 ſteut op een dach
hi ghebrou die ſtadt
gheſlagen tinnen
tot tijn dachment toe
te weten ſterck van 3000

Die pediaet belast datte
die ontfangge soude onder
belofte datte nae get
beleg overseus in goet
geest vernysse soude
sij sijn voor althmaer
gevoeng d' 21 Augustij
d' 8 t. October daer by
getoek @ 1573

Pieter Cornelis Pruij
raedt tot Verhuur

october aelt h'vt In gheoast
gh' stad althmaer (laer
als v' gods handt ontsetten
Vand
vant spaens ghebaer naer

ginc Züts geseet vas inenig geet
die veij d' iusticijsse natie
inricht b'li geseet dit g'el geseet
Tut luff tserken vas gods gracie

283 31

@ 1573 ontrent october
is die yereff maximilian
van borsse tot goer met
syn raede 300 g. g. g. g.
tot goer 300 g. g. g. g.
enck g. g. g. g. g. g. g.
g. g. g. g. g. g. g.

De laatste october is
teyde van die spanier
bedroeft 300 g. g. g. g.
voor g. g. g. g. g. g. g.
maet @ - 1574

die geer van kledende
met ruytten g. g. g. g.
die get meende met kiet
300 g. g. g. g. g. g. g.

werde gheuanghe ghevoing
mit vngemeentelyc vandy gach
D'warde tot vtericht
vot rasteel te beede
bure gheuanghe ghevoing

Durk d'leue is d' 28^e
Augustij 1564 te
bedorft ghevoing

Ja 1573 d' 17^e November
te port d' d' bar g' d' d' d'
ontseening te weest D
is in g' d' d' d' d' d'
Don Louys de Requesens
groot commandat by
castellij ghevoest goud
noue bar millenij.

32
Op den 17^{en} november
1573 met groot ver-
te bruyt in gheset

Durk daer is den 2^{den} november
1573 met zijn soen don
friedrico van Bruns-
wiche. Die ver-
nae, voling die voort nae
spanje. Die bij den coninc
in groot lusing gebleven
totter tijt toe dat zij zijn
soen don friedrico gelyc
vorderde te gunstelyc met
als van zijn minste onte
verlaet, die zonne die
zij bedroog, hadde.

Onder het dorpse van
en volbragt gunstlyk
daer door zij geet tot die
gratie gemaekte ende
om in gemaektheit gese-
tst wordt tot dat zij
weederom lob gelaet
zijnde onseste gemaekt
wordt van het gijde
sommer van hant dat
in portogal gesonden
wordt om het selue hant
in te nemen & is te
Lisbon gestorven van en
lang durig voortse de
12 december @ 1582
met 74 jaar zijne oude-
dom — —

myn seyt dat gij een
 becomt goud gebed
 dat gij in nederland
 door beul gant gade
 dat stant om bezing
 van 18600 menschen
 bezing de die lande die
 door rege overloze
 in stant dat die spanaerde
 in gant garnison laegh onder
 hetst de stant becomt
 vander.

Geelyck die beut jwige nuenig tot
-end gheprewt ghebbz sinenfigz vleit
for daer met comz ontgoudz maer
telckz vleit
de selue beueltz " also vork vord gerdz
gaest in nuenig vrandez tot verkgend
guwamer fig die lust en gersfigz end
ghebbz yndewon
Died fig dar tot onuersadelyke vretgijft
comz.

Die seuentzig provincie
sebbz mder jaerz @ 1577.
78 879 gaer stamme
in die vergaderinghe der
staet) generaal gegaet
sebbz des werst
5 Brabant 7 ghelderlandt
3 Lutessenburch wel
verstaende dat die lutse
stijt waertom die van Lutse
burch in die selue gaerz
noy 4 in die generaal stijst
gaer reffien 3 sebbz ghenoude
4 Vlaendren 5 Artroys
6 Henegouwen 7 Lille
Douay - orchies 8 Namen.
9 Holland 10 Zeelandt

Dies sij dat tot onsefadelijcke vreesgeyt
comen.

11 Mechelen 12 Tournai
13 Tournesis 14 valenc
iennes 15 utrecht

16 vriesland 17 overijssel
was binnengevoert Lombard
anede ende die 17 prouvent
tey gheuekent dat
dat was Lombard d' gheue
moet stonne gheue

@ 1567 is Thomas tilus
 abt van s^t Barnaert got
 merke is closter is tot
 Antwerpen is daer wt ghe-
 looptz nemende met son
 400 guldene goet wt got
 closter jaerlyc gade
 tot jurem^{en} ontrent
 sefting darynt ghe gade
 dat si zels weduwe mar-
 tyn joncke dochter ghe-
 wt heeft genaemt
 Mevrouw Johana van
 waveren - goet wt ghe
 voore staet van is weduwe

Coninck Lodewickus van ^{regh} Jean
regh + oeffen

als goederdyge voorst
so voeger, gande & gande
vabt nae — — —

Wat fillment rommies
folio 114

Die ysaie van wervyk rooy
+ ghegeet rommies
van engelandt ofte beert
dat het minst is in
ontdanninge blun & deff
daegs Coninck edward
regh dat roede is
20 daegs naer dal ghe
gande twee geote & gande
veet daegs

Met comment folio 216
 uit de de borch.

Daer nae verloort die graue
 van Warwich O'dus word die
 coninc Edward van englant
 nog el veetseus tegen die
 prince van walle ⁱⁿ west
 verslaeght met veel ander
 magtige heere daer toe
 el geue te meeninge van
 werk de hartoge van
 somerset niet geuangen
 die t' sandvondag daer
 nae ontgheft

Durwart Comink bay
enye landt dat gij noy fent
was monde gij vader de
hertog bay vey verdend
Ite boede verslaegz met
des graue bay wakenyke
vader de solue geand bay
warvink gade one voersyde
Houze Comink is gij bevondt
O verdreeft 19 Laest
Comink geyndenk die
Lange tyt get Comink
Hertog bay enye landt gade
beset Comink 9 Durwart
one Leefde daer nae 16
Gade in grote wot
Lustigst tot dat de
trout begyt tukgez

gien & die voorsijde graven
 van warrwyck doch wort
 comenke edwardt wt zij
 hysk edwardt t'weelk
 niet lang or dunde & si
 quam fene needer & reer
 tene overgandte so dat si
 daer nae met vyer jorde
 in meeder brengte & wel
 luste zeeftedag oft te
 vordt maer int best van
 hys tyt is si gaeftelyck
 van die popelery ghestoent
 & nae gien verhoob hys ghe
 scapste get romerkeyn &
 hys soone wordt deelyck
 in leue benoemt

Coninck Lodewick is
geftorven des freterdags
den 30 dag van d' oozst
maendt te Plessis in
jaer 1483 si leefde
ontrent 61 jaer. I liet
sijn voerstaer dat si over
die vesting haer met
souden en si seide dat
ij lange tye niet
coninck van frankryck
daer boude si hadde geslept

Hertog harel van
boerung was in syn jouth
geft van die jonthaers
vde benidit sijn vader
coninck radele sijn

38
te door den bapstadeur by
gancog xplinsg beverende
datte gey gunde verding
offe wederom sende tot
gey om dat gij tege sij
vaader welver gade ghe
wordt gij heeft by gij
seft jaer niet ver ghe
murete ghegadt doch gij tot
ver may was ghevoing so
wordt gij te gurelych
besteed in die rommich by
Gegtelants dochter tege
gymd dank welck gey
beconde so lang als gij
Leefde dat nae troude
gij des gancog by gancog
Dochter

Is ook daer now vande
Grootste deelyken
leijde voor many

Matthias Comink van
jongarijs sone van H. J. van
Junia van maldoune
die lange tijt bevondt
gadd onder het romink
ryck van jongarijs die giel
mieding madd die over
gandt tegen die turck
nu by doot quam romi
nk lancelet die volke
+ rominkryck van jong
arijs met onder landt
die volken toe begynde

Dat synde Haerz gheron
 synde heeft door de Haer
 van sommighe sonde synde des
 vorseide de Haer twee sonde
 gheuanghe seggende dat
 bunde ghy sijnstige vader
 gheueder vader. + Keel
 beront de gheestgheue
 godde gheron dat si
 nu werck vork + bene
 soude wille dor dede daerom
 de oustgheude de de ander
 te vree de se mat grad
 mit gheuanghe beront
 te soude andermit ghe
 naemst oust de die goet
 staet van gheuanghe daer
 ghy niet Lange gheuanghe
 de bleef

Want voort daer nae medt
die seker rommich Lancelot
te Prage in benderlandt
Sijst dat es eedel vrouwe
die si meninde si si ges
maer si troude in vrank
ryck die dochter van rommich
Cesare de koningste teyde
die belofte die si ander
es eedel vrouwe gade
ghedach so gaf si ges door
gheschoort ghijt in de badt
stoue t'elck van es
apert ghesmeed met
es Sijst met die troch
die wederen van g. hand
met sommighe Land gers

I gaele gae for rot die
 ghuantkenis I machte die
 vorsele matras rominck
 si heeft in 1493 tijt veel
 veel slaefse tijt die turch
 ghewonne oock nam si van
 hysse fiedrick get meest
 endeel van oostturck I
 dat beset tot zijn doot toe
 19 Leest wiet si breed
 I woude ont sin weese I is
 daer nae ghuallig in el ouer
 neefelike sichte out weesen
 ontrent 28 Jaerz I is nae
 veel arbeidens I lydens
 ghestorven te weene in
 oostturck @ 1499 1491

Mahomet de turckse
kaiser is ook in dapper
reus geweest ydele
ende inder spalk gijt
dan veromringt dog hi
23 Jaers oudt was gaeft
hi constantinopel in
ghenome hi nam die voer
noemde stad in met
verstercken gijft daer
weest verlaegde de
kaiser van constantinopel
met meeninge vromen
may meeninge eedel vrom
we verlaegde alle vrom
gijt voor ghesteet dit is
gewest hi vrom
bedrijft hi vrom
veel groote dinghe

41

bedwingt hi heeft nu nog in 11
ghenoomen twee heyligher
kerke 11 Over koninkrycke
O zoo heet hi niet
11 heyligher van constantinople
11 van trapesonde
koninkryck van syrien 11
11 iuxien 11 armenien 11 over
moeren. binnē welcke hi
veel eylands heeft ghewonnen
als ne gronden 11 met ghelede
voort heeft hi byrant heel
albanien 11 slawonien 11
ghewonnen al dat heeft hi
in die verstant ghewonnen
sonder nu te gheue dat hi
die landt ghelede byghende
wel

met geest af genouwen
de werke zij ghantschek
geest bedoend ygeelk als
Caramanian Omer andre
syn sacker besighende zij
meestomdeels seker nae
zij dyt syn yghelkook
Cominck Lodowijck van
jeancker O Cominck
matras van gouarij
gebb ygedag geodet
deese due die martijn
ste O wyte weinde zij
ygeleest die in funder
hader gebb ygeleest
maer Cominck Lodowijck
geynk die andre twee
te bouz in eerlykheit O
bedingst

de lachende magnetree
suerke dierke der mit bejafte
vande soomer als de ma on
gij zyft ray weefte sonde
oxy gadt & daer nae d'jnrk
weeder de noyt geest denige
meederijz meester romm
yffewetig wadt dat was
maer mdy seyde wdt dat
de guellinger daer toe gelyc
get moest weefte el straffe
van godt zij zwt gen seeld
sij sij sadt meest dander
besleut in de onederke
waegde rousting gemadht
on dat m d' gen niet d'
zoude sij so mismaht
sejende daer door d' argt
te

te worden ghy is ghesto-
byant gaeftelyck out
weesende ontrent 52 jaer
I macthe testament
tweelc Comenend sden
geest yghes //

gem was leet dat ghy
ghy ondersaet met groote
gattinge inenvelck
gadd beswaert siel
dore wat es reyt gime
beswaert te dore
mre reyt mre ~~reyt~~
mre reyt d geest enge
gattinge voort te
bedinge sonder verwillige
ghub overky

43
Hertoch van Brandenburg
heeft van Coninc Lodewick
vijf jaere tot zij
jaer 8 onbegroot 45000
guld jaere 8 man van
derse wijne die door
zijn Land in Vlaenderen
ofte gene jonne ghevoert
werde el 8 reuy

Als een te vreesen t jenne
dat men vreesen mocht 8
daer wel toe te sij

Waar el vorst is grote
Aychdom te ghebbin in sij
gheest sijn een wijse
gheleuf weerdijge 8 best
gheleuue may 8 die te
gheleuue

gas gins so goedt daer
al wel te vreden is

Sozietgeyt G. hemis
van sachtz mactz die
mensche beter ofte erger
nae den aert van ey
gezelschap

God wel dat die welten
sijn meestendeels mer
verbetert den veraght:

Want door hemis soupt
sagende van misdaet
die welcke die mensche
aftricht van quadt te
doen.

Jan de Valoij's rommick
 van frankryck die vande
 geydele onder die prince
 van waale gheuanghe is
 yfwerest inde stary van
 portiers ghy betwede
 doctus ginder d'uyfent
 franker g'gaff over get
 meestendeel van Aquitain
 met veel ander stede
 vlerke sloot g'plaatse
 byant get dordendeel
 van franskryck gae beoest
 ghy rommick tot suerke
 leuuet datter in Lange
 tyt zey ander ggeet som
 er ghy van van leev

gemacht met een vley
sleuue nageet dat is
geslaeg alle dit groot
goed ^{gaff} deese rommel ja
O zyn sone stonck rader
de wyse om zyn verlossing
geelyk tot breeder
gavet staet is rommel
folio. 428 /

Door de twist O twee
deacht der inlander romm
die vte landers t'cant
in te neem.

geslaeg so gewoonlyk
als gae twist O oorlog
tusschen vrienden O volck
van hemm

waer eendearst int lant
is dal weder staet
Zigtelijck de vrede
vander de onvrije voest
denkt dit niet noot
weet niet wat sal
dat get is trant B tree
deerst tegebb onder zijn
volck —

m^r tielman van
Bredenburg vergaet in
zijn gisterse van Lyslandt
folio 29

@ 1551. Iffer bunnij Torpat
gheftorung bunnij die tijt
van die maendij van die
yest 14000 menschen
daer waer 13 catholische
priesteren & ghe van alle
trecken die yest & alle
die Zutteraenre pre
derandij stonck vander yest
not gewonij & ghe naemij
gacindij die naemael noch
af gheleijck is gheftorung.

— wet in
— Lyfland.

Torpat
-tist
-in die
-gig B
-lythe
-alle
-alle
-pre
-de post
-nachst
-old wol
-vornz.

het getal van het jaar
 tegen de switsche legens
 Julius Cesar ook wel
 met besonder keneteken
 die hunder vnde Lieden
 vromde vande switsche godes
 twee goudet 8 63 duysent
 Lotaringers 36000
 Loreane — 14000
 baselze — 23000
 borbonnen — 32000 Goud
 alle waer die zeene die
 de waepening grond draeg
 sterk 92000 8 het getal
 getal van alle waer
 die goudet 8 68 duysent
 het tegen het getal die

geene die nae gysfherde
nae dat Julius Cesar die
opfeyninge geest laet; dat
is x bewond; te wese niet
meer sel goudet Otis
duffent.

Julius Cesar geest verlaet
Onder die iust goudet dijn
kent byand; Omme veel
meer geuangen; ind geest
dickwils in opgebaene sear
dick geestwils; Oock
dickwils met seerke goere
tegeut malreind; gheslagen
Oock maels met overuallung
Oock Loopinge geuogte supel
ant is troekmaels van gen
besort.

meget sonderly en heeft gij
om gader der beuer ghevoeg
saken en ghestuerde tione
wee drent & boot kuisje ^{gewo-}
heeft gij so daerijge swaere
sake niet ghevoert d'werck
om en niet te veel
beginning ofte bestadig
nauwelike menfchelyk
d'gij & de wecke te
vlebringer sener gindmant
der guto tot d' hant
niet deeste boek van die
sommetarij Gulys Peax
niet Looftelood

Kana gemaect is es
 wortel met meerkje
 foot; was seer bequaem on
 de jonger daer mede te
 spandig; 8 per bay
 makht; die pedact; bay
 Julius Cesar es gelycke
 in bay beoot. folio 276
 met beide boek.

doctus duntent wylle kynde
 in es heante gelycke
 de goetman sceua gady
 hy regelt 230 gady
 Julius Cesar gelycke
 duntent twee gady
 duntent gelycke twee gady

U heeft met eenig verlaet
gode dat gij gey vande inghe-
ordmantie vercedt met
meerder staet dat gij
johann des eerste flote
goud vreesen want gij
ghevede hemisse gadede

Socrates vry en tijt ydruaghet
 synde welck van beyde beete
 waer " te trouwen of te onse
 trouwt te bliuen " get sij syde
 gij niet t' en of t' ander doe
 beyde geeft sij ongemack 3
 ges wy beyde syndest sonder
 Zetwels.

De may betragt die met des lants
de wyft 3 velle vande man.

Seneca sijn van Lauer die
 wijst te deru " dat te
 verbergt -

Plato Eijt dat inde ygenen
derf roon die wolden
dat nae verfaetgeit
dat nae ygenet // inde 12
Lijfte beduininge

die stede van brabant pleeg
ghe voortijde te weese in ghe
meeste voorspoet Louen
door geleeetgeit

Brussel doort groff // Antwerpen
door die roonlanfijde dat so
afck was dat die gheleeten
beter roon geet te ruyt
dan in d'elg om geet te ghe
mechelen gade get galen
shertogen bock wabonde die
afck stede getet
ygenom // in meer beek
folio - 201

Sentencye wt
Jas tus Lipsius ghemint

Probulus seyt
Dinnotenstijghe & veel clapp
is ynd' meester te gheen —

Senecca seyt // es niet moet
roet zijn die woerke bewende
Priet & disputering

Lucanus seyt // die vreesse
vant terobnende ongeluck
" geestelick is die willeste
niet ghebrecht

Het is es quaet te ghesmay
die zijn veel gheen de surgen
de vreesse

Lyfgenoot (welk woord vande
grieken is warachtig //
dat die confrontatie get
ygenet geest...

Cicero die zegt // lyfgenoot
gaet die leering van
alle meesters de boude

Polibius die zegt // dat die
historie er voor waer
tijde onderwijzen //
dingen is tot verrijken
sake //

Goorkon te gaed want
historie van gedane sake //
zijn nut tot gemeene
beoordeling

51
De Heysen Alexander
Heede so wel gind ruyf
sardes " als gind Heede van
Heede sonderlinge die
gestoerd miste =

Pacivius seyt " ik gaete
die mensche die tease
mit worch sijn & ruyf
Heede heerde =

Sallustiaensche Maxius
seyt " die ggeleest seyt
Luttel begaert sijn min
die de Leraer niet seer
mit & geest ghemest tot
der deure

Aeschylus sijn // gij vray
niet die veel sachtz niet
maer die rechte herte
sachtz niet

Sophocles geeft geycoygelet
hij seyt // my vindt gey
meerder quast dat ongezout
saemgeyt deese verdieft
steeds zij verdieft die geyte
hij maakt die verwoest
daden. Steyt dot zij die
vliegt menig // maer
die geycoysaemgeyt vande
hert onbedadighe bewaert
godet h. Landz

Aristoteles vordert dat het
 heymenit van de Romm
 get alderouste & godlyk
 is //

Get is ook de seker sache
 dat alle oude ~~sache~~ natio
 van voerke eerst de
 Rominge onderdaening syn
 geweest

Linus segt dat de rominsk
 rycke d' alderouste
 sache is tusschen god &
 de menschen //

Die oude Bretons oft Engelen
 de godde niet alle die
 vromen die geschapene
 vande Afike yezend //

maar overste vande reys
ghemacht // want die
duytsche reys oelooze
te voer & te reys onder
get gheleyde van vromdy

Die goetduytsche ghebde die
mider van die man ghe
art // & moeyde dat is sal
Liede gheleert & boeswinge
wat =

Daerom is ghebde in zate
Liede haet niet / smet
nog gaelieder antwoorde
niet Lart.

Salus hinc syt // mensche
natur is seer begehing nae
geestgheghe

Tacitus bezeugt, wie be-
gehrlich ist das ge-
schickte in unserm Lande
und mensche ungeschick

Claudianus segt // Dearest
 O heb ez bojer O vader
 Dearest segt voor alle
 niet voor u selus // Ende
 O Laet O niet bewejer
 Oer O segg // maar Oer de
 gemeene segge

Tacitus (2A) quaet is gij
die wt groter boosheit
alleen moet velling
gebeurt -

Sallust seyt // dat ynde
meeste geschuytne //
die meeste seye ghezeijde

Cicero seyt // dat niemant
geschuytne is betagende
die niet beter is ware
dan die yene. daer gi geen
geschuytne over gade =

Seneca seyt // waer is
sagende is is nu get
derst nu gelyck
godtuerstingst & trouwe
geangt moet dat is
is wanchelbaer synde

neemt A Nero voor vooz
 Galle lande treant
 die werke gendeler
 veel geit G onruygeit
 wte geyen ge geit
 Sreuz =

Plato say // ist dat
 ggi word neemt er
 ggemeynte met G loffelyk
 te ggeen so moet ggi
 die doudet met die
 boezem ggemeynt makke
 =

Cicero say Gagt G hellmgeit
 ggi die lande vande pteelg

Cicero zegt fundament
van eenige reys & fame
is die Prestueringst
sonder die werke gel
sake mag lofschijn

Augustus zegt // dat
goddurengst (B)
Prestueringst woerd
de vorst, gods =

Seneca zegt // het is es
gevoel sake onder peer
vedt man, verpact ten es
voet vaderlandt soze te
drager // de bederft te spae
gen te ontgude van doot slage
& der gramscap tijt te zeur

de weeret fluyt // Brede
rynd tijt // dese is die gong
ste deurt door dese weg
gaet naech gemeet =

Tacitus seyt // alle menschen
saken zijn onseker // Boodeet
geen meer & meer geet
geen sozekerheit staet.

h moet men niet dat grote
boom & lange wasser
is verrot & royt word =

het hoeft niet dat het

Cicero seyt // de persone vande
werelt h moet niet alleene
h geet // maar ook h oogen
vande boezem diening =

de Roomflesvoetjer #
Maxius ſeyt #

Geyme verriſtels begoor
toe de vrouwe // de ſeyt de
man =

Horatius ſeyt // margt ſonder
haet // valt mede door ſyn
eyge geyngte =

Ook is t' beſit niet lang
dure daer wij metten ſwede
in geboort word

Socrates ſeyt // margt bij die
voefinnigheit ggeuoert // is
proffytdeyk // ſonder jaer is
zi ſeer ſgadelyk =

Valerius Flaccus // ſeyt
men begooft alles niet te ſtadig
op die rechte // voefinnigheit
is dorkwel bete dat el rechte
arm =

56
Euripides ſeyt // dat wy
ſtant verwint dat menſch
gand -

Africaen Micipsa ſeyt // dat
geurtachtig dat geacht ſyn die
beſoeminge vande ſynke maer
die vriend -

Alex Totelas ſeyt vande ſake die
ander die menſch geſchiet is
dat jou die weder goddelykſte

Mithridates ſeyt // die luonture
geeft men door dat lob van veel
ſake // + gebruykt gezond
van veel ſake - + gladd

Plinius ſeyt geelooft dat
wij alſulke ſyn // dat dat
gegelijk ons ſeyt te veel

Tacitus byt // syffz last is
get quaetste feny van ey
waerachtige liefde =

Die van Theben gaent ey
wet dat die my dat tij
gaent de rooygandte ber
laet de fadde fude wet die
Hejwinge gheest oet woed

Tullius geeft een daru
beroemz dat die Homoynd
niet deur loofgeyt of reyt
maer deur godterretygeyt
Al Heijne alle werke
natie o verwomz geeft

Seneca // Emensz geeft
is rotter nature weederpenn
Opzond tot contrayn o swaer
laste =

Tacitus schryft # soo wie wil
vernuft & oordeels wees
in te oordeelen die // sal
onwetelike hande des boet bay
t'gemeene volck // en door
wat maniere dattet sal
moegelyc matig gelyk
worden =

Martha's A // get is es
groot deure van es
zijn volk te hemer =

Aristoteles byt "gij zult
niet wel begripen" die wijt
z geeft goddelijk geweest
seneca niemand is goet
meester dan die leeft
inward is geweest

Den ouden vorst galba sejt
de proffytelykhejt ende
oock de roet te verbesinghe
van goede & vrede sake,
is ete overdenckende wat geij
ouder es ander vorst staende
ofte niet gewelt, oft gewilt
gebt =

Caius Ceras sejt datter sijn
twee dinghe die de geestgeij
is d'inghe // bewaerd &
inwendig // versterck
geet =

Die geij veruonnende gebt want
v' van te geelouen dat sijn
vriende sijn =

Plato seyt // die rechte band
werckes komt van dat gij
der ontfang begaert

Cesar seyt // die macht middel
maetig geboeycht // bewaert
alle overreysen tachtig =

Augustus seyt // der reysen
met giffen // t'gemeene over
met ziftoren // alle men
met settigen // van gemack
by lichte

Aristoteles seyt // de gemeene
bewaeringe van het dorsten
den // is niemant alleer gewot
te maken =

Thonius seyt // dat het is die
rechte band geefgavere

Tacitus seft // al s loek' may
s baet niet swaer s open
baer brandt te s deuk'z / maar
gvoedel menfch s s omg niet
Erfteleyke doo oft frouw
gymeliche wrytheld

Daer s is zeer margt bay
geefgan' s s groot //
die heb die vreefe deukht
Lange ray durz //
die fteedmen vint zij
bij die oude wotz / durz zij
vreefe gebbz s s gegaet //
s wot' s s gegaet
durz begeet s dat doot
wade.

Doet zij als Tiberius doet
Liever die gaard te gaard
Van te veel =

Alexander geeft de tijt
wie geeft ik gaet de
gouverneur // Die de moeders
met wortels tot tucht =

Augustus by A // grote
Oykhdomen, worden bereijnd
niet so seer door veel te
menen // als met tucht
te bedoen =

Seneca by A // Oordeel van
maeltyd // van reeders //
zij tekenen van el fiske
stet =

Seneca segt // dat de gaet
te seer int'het is van onst
Aegron =

Augustus segt // get is gemon
is dat wij gell // dat onb.
niedant is van quaet dady

Tacitus segt // de niddroment
tyt sal is yegelyk zij
vare verzeeld =

Tacitus segt met seker
als v' sateres sull' voorspoding
zij // dat de yegelyk sal
will' de zedientijste m' d' s
maer valt v' die amenture
teger // zij sull' alle ons yegelyk
vaet so quaet van v' segg

Maer hi suelt te ghevoeren staen
als es oer hem bouwt es
yegheer gaele goudt vast

Curius des seyt de benestinge
vander goue gij des romine
hinderz

Hi doet altyt te zene dat
hi sequeing is // dit preffyt
si ghemeyntfaren socht vande
monfere Cicero

Die Coninck Van sparta seyt //
dacht te duren dat niet
Lang gheue is // daer mosting
te vollen vde an noijez

Pindaxius seyt // die may is gheen
preffez die is es weyghel te
forte gheft van es te duren //
maer van haet es vob is

Seneca ſayt // O bedruct
Land // draecht ghy bedructe
menſchijghen
menſchijghen

Seneca ſayt // De groot dieſe
grote voorſpraakke is // by die
menſchelyke ſtandheit
brecht alle wetten
brecht alle wetten

Polyb ſayt gemenſchapt datter
ſijn twee ſakken // met die
welcke alle gemeene ſaken
bewaert wordet // Vroomheit
tegen die vyanden // & den verſt
gode ſtaet //

Cicirides ſayt // die ongezocht
ge doelloze voert & rompt
niet weder ongeſlaeg =

Seneca segt " Die goddeloofte
doelgeyt van ghemint " Die fter
gaestige ghemint " gebb
I' verbonde ghebwoorde =

Sallustius Die wyfde boere
oorlooge " om die vrede
wille " ende op goude van
Aluste draegende zy de beboert

Seneca segt " al waerd dat
geij alle die marst van
giertheit onet v gadt " al
waerd dat die reysman bere
st wydt die waerding liet
Bemerkte so staet altyt die
kunture vande oorlooge -
onfeetker "

Augustus 3 geeft nocht
tegen den 11^{en} natie sonder
Hofstudeerders 8 nootfaardighen
overlasten overloopen bezocht
of ghevoert =

Caius marcus die 3 bezocht
die jonge ruysheden niet
gevoert dan 1000000 offte
bijt 1000 8 11 2 duyn

Coninck Pyrrhus seyde kost
niet meer de groot 11 1/2 sal
die groot maekken

Cicero seyt 11 2 1/2 1/2 8 1/2
garden, 11 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2
duertacht, maekt onnos
vermelyke manen =

Plutarchus segt // Die de
 wetten alder meest vreesen /
 die zijn tevens die bylandt de
 alder stoutste / & vreesen
 alder minst wat dat zij
 moogen lyden / die alder minst
 de quaede facine ontzien //
 Want oerbaregheit maakt
 de bequaem rijfman // de
 schaamte / te wyle zij hem
 verbiedt die beure te nemen
 macht hem zwinner

De Keyser Alexander Severus
 segt get onderwijst vanden onder-
 goudt die gemeene sarkhe staen
 — Overheft dat comt te ver-
 uallen wij sulen de naem onse
 oock get Hyshe van Avoond & liss

Nemnon segt // Ik geke
v geseuet om te steydz //
met om te Castor,
H3 haet jouz ggeet die
tongge, gnde steydt der
Hegter. army =

Brasidas segde tot zijn volck
Ik vorder dat dese dingz
van es ggeue ruyssandt zijn
Terwille // Te ontsien //
ende ghehoorsaem Zijn

Santoxius segt // dat es loet
geere beter vderst // omme
day voornader te sijs =

Anibal die sachte vande
viant waerh ges so met
behouwt als de gynnig =

Seneca seyt // mijs moet
in quaede saken es seer
gaetijge woej neemj =

set oude sekerh moet seyt
Die ganden enge van beledet
sal onder die waerhede beter
geleerh =

Homerus seyt // gij gij mij
es boosheit, O sonder natie
O geslachte die es zuland
rijge bejeet O es ver
ulverheijthe overloze

Thales geuradet zynde
wat gij voor es swaere saken
geesig gade // gij seyd es
tiray die oudt was =

Plutarchus yemant gheurad
zynde goe dat sparta alsoo
was blyvende // oft oock was
om dat die coningen wel
ronde regering had seide hi
om dat die burgers wel
ghesprocken te wesen =

Cicero seyt // is constant
is beter dat hi met wyl
seyt ghedoodt wort // dan
met gruwel & heug die
sake is verkeret te
brengen =

Brutus seyt // dat die ylant
se overloopen moet & heug
verboed // dan tege die ylant
de gransgare te besighen -

Secundus seyt dat ontcoen
 & vriet seyt de coninccken
 wtwijg =

Tacitus seyt wij zijn meer
 zgenoght liet te & joed
dan es wet daet te & forme
 Om dat ons & entomst swaer
 dunckt // maar die verachte goud
 wij voor es groot gering

maximianus seyt medigheit ende
 seestimmigheit zijn die strengste
 gadung. Overvloedig end princi

Lipsius seyt die huse is te schiet
 es secht niet te & oudes maar
 te bewaard //

guicardyn scrift folio 610
dat tot weeneke geboort
is de martin casteleyn die
weerde ges twee jaer oud
weesende is bint geboort soo
dat hem niet gedoncht oijt
gesit te geboort is de geort
constenaer gewordt is goud
werck & heeft geboort veel
in eene singe & geest seker
des werck denijende & macht
viele ransingels bule doot
des leue arrouder & speelt
daer seker oer soo dat (ato
wel heeft gescreuen

Consilio pollet & cui vim
natura negavit

quicardyn schryfft dat
 tot mitsgelyc ad mirasijns
 van wonder is geweest de
 werke als zij den haer
 outmaesende bende weet
 Trithemius verhaelt dat zij
 so geweest was dat zij dertien
 hende beide afste is geworden
 geeft me goet sijnle van
 Leuen & van leuen openbaer
 Leste gedach geeft ook somm
 ige werke gescreuen die noch
 op de dach van seer gedrukt
 word is bewond is is gesond
 voor al mirasijns de natu
 is is gescreuen met jaer 1492
 tot mitsgelyc

Vrou Maxagaxiet is
gestorven tot onregeld
int jaer @ 1530

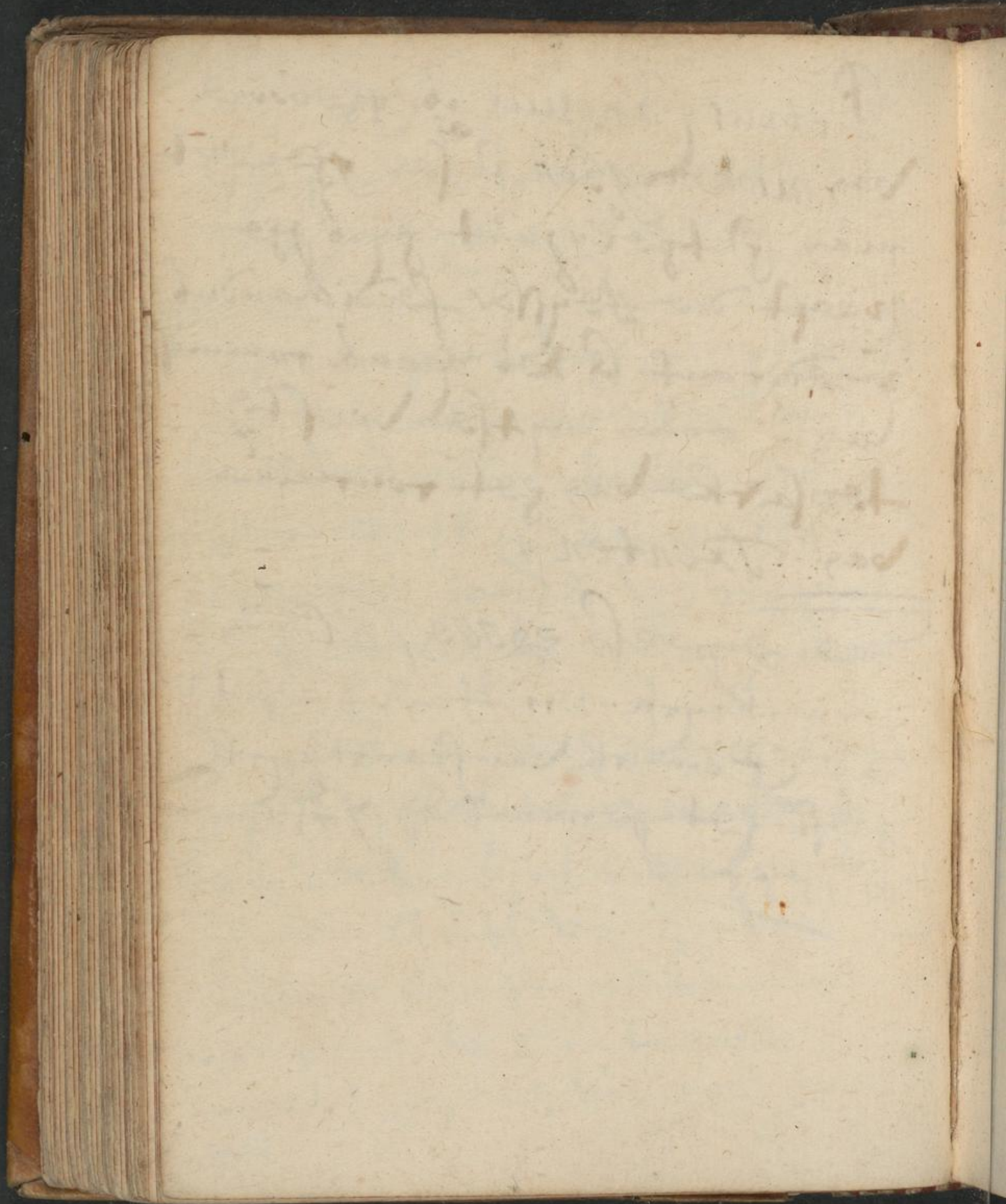
Die burger van onregeld
zijn vrij het gant lant
door van alle tolle die
gerwaert & darwaert
gegaen worden van roepman
figharen ende andere goederen
~~van~~

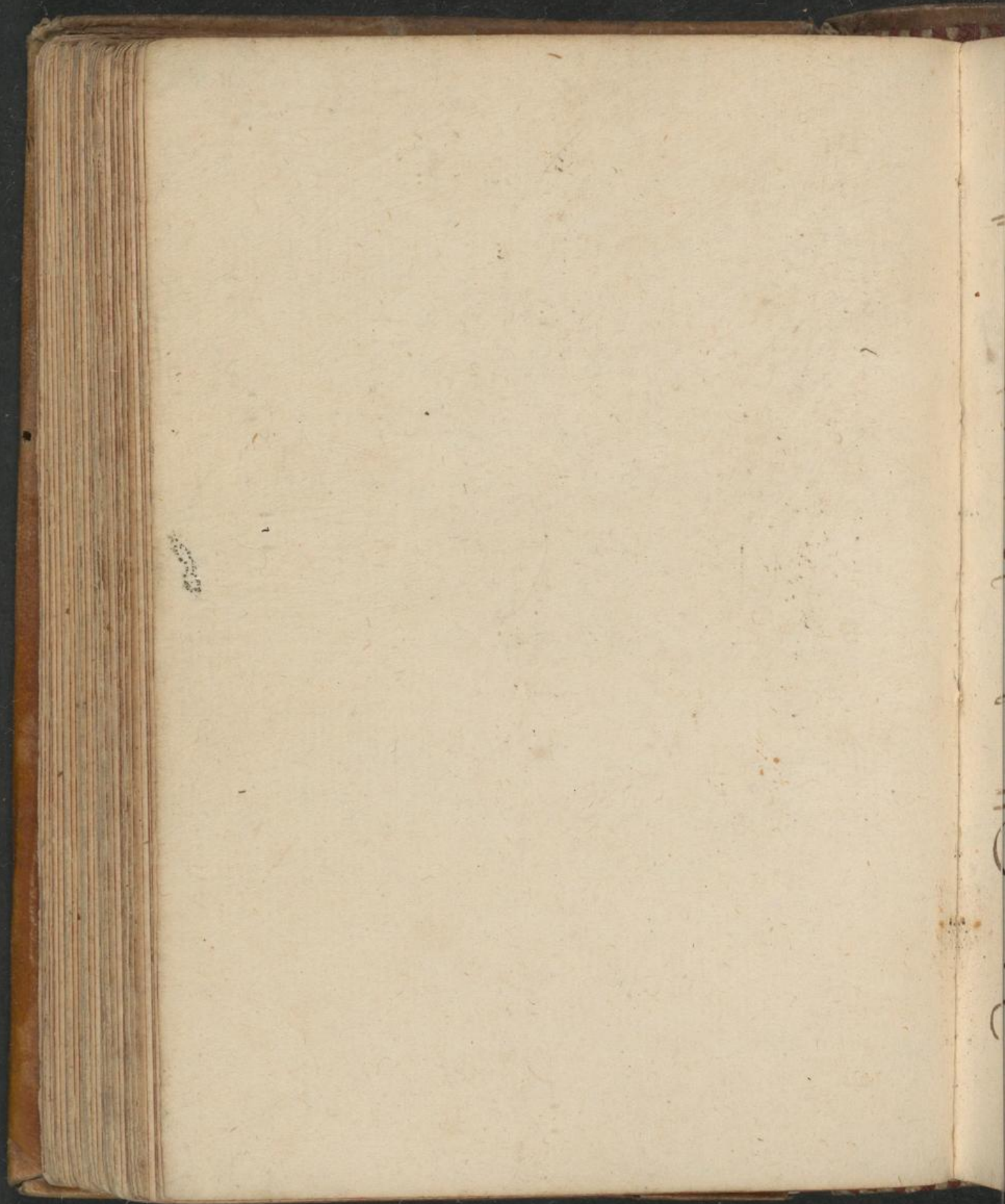
Woe dat jaer Hoedliche
ghedre souden beabant
als sedert in merlant
zijn. Let & vrij zijn van
beide & sgaatmen die andere
persoonen de Lantwoest
moet geen van jaer goet
en

66

Petrus Canisius is gebooren
van nimmeghen is seer geleert
may p. theoloogant hij is ge-
weest die koning der ferdinandus
predicant & de paus rommis
laus ende d'afschelvorst
terfardhe van het conillie
van Trenten.

Die gheese geboorte Calis is
feankrych 211 Haren beset
de Conink van feankrych
geeft het gewonnende 7 Harnen
a^o 1555

68
wt get sende boek
pieter Box folio 24.

als de boogheleer get boogheleer
vrij niet vlieg
fluyt zij her soet om t boogheleer
te bedriegen.

Anders

Door boogheleer fluyt g just
de boogheleer wordt bedriegt
die gong t met onnue just
tucht fukend over t goot

@ 1574 de 6 Junij Mer tot
brouwer de goudghepubli
taert bij de commandant
Dr Louis de Requiers

7 Boek grote Boe folio 63

men was in groot Verdriet
want eeten wasken niet
en t'volck van honger schree^{en}
Ten laest godt neder siet
en sont deus dese liet
Broot spys en dranch in leyden

Gheft datmen die Voortand
oer t'Landt die yd wil Voer
ghe Laet die Burzord ghe
d' goudt yet met die Boer

69
Soo wie den merck van des
menschen ongeual.

De dert gij sij geboorte
hetijt beneend sal

Stelt gij soo moeding gey
in die hede needeuolde

Wat is sij weelust dan

wie sal sij afkomst moelde

Wat geeft dorre de mensche in

te liden alle jaer

De veel oendergeft de
misuals in geuorde.

De liden mensche seer veel
geboorte sal

De bekant dorre, geest in
Hav mistet al

Ende dat gij, niet mist 2 reinj wort

Ende goud.

Har niet besta, get mist beggert,

god bast niet boud.

Dit heert niet blift, nae dert elijst

want gij sult steru.

De dat gij on-dugt, gide nae niet bedugt

het doring stur.

De dat gij wadt beggert, bij vyle gtyd

ggeduling lyk, leet vordagst ende tyd.

met Oerft is fterck yn d'kerneftaet
die fynch tyt verleert met gaet.

Hij is yn gewot geuuen die fong
oe Lee beleeft

Sorg yn des Rominges dienst
met geouter fong my Leeft

het onbedacht geuueding fterck
meening yn gewot Laet Laet fterck

met Oerft is fterck yn d'kerneftaet
die fynch tyt verleert met gaet.

Er wyb may oft gij fong gewot is
d' fterck van marfte
Sal fynch byant niet
goe Gwach gij is beoerft

die fynch mond beoerft d' fynch hange
fpart

Die fynch fiele nuf met lareft
nuf deefteft nuf beoerft

Die dat fterck
gebeding Gwach Leeft Voedinge ende fterck

Der vrouwe hertichheit,
bij wyle ende stonde
Der nut wordet metter daet
beleedigh en bewondigh.

Die vrouwe veriedt al
al sijn te naeste vriendigh
en laet v bij d'ouerste gelyc vindingh

Wie sdy ding gaet //
get sdy dat quaet oft goet
en afker gheeft daer by p'ly p'ly

Die de onbeguedigh gheert vrede
dijgh // die wordet in de ontfanghe
des goedes daer

Welck die sijn best gelyc goet d'ou
gelyc ander gheert p'ly ghegheuet //

De wijl dy mensche dy onbegueert
kenant
Een faet sijn meer en ander
voor die gant.

Die door bejerdichheit
 haer lasten en verromm
 ghecarthet is t'jgoude
 door gade domine sinne
het geest d' goet
vermest d' moet
 die daer nae t'carst
 maer wordet g'it quijt
 In roeter tijt
verliest sy t'carst

Die mensche goede staet
geeft ende al ver bindet
 maer alst g'en quaelijck gast
sal g'en verlaet d' bindet ..

Die sijn vleesch sijn wil maeket
 om verromm alle dinge
 sijn gheest voor alle saken
 sijn bejerdichheit d'winge

In ongeual d' tegenspoet
d' trouw ons besoeck moet

Die sy wil willen wil stou
om m' g'as stou d' d' d'

dat Ick gaf id myn g'ebou
dat Ick g'et id myn beg'ing

Het goet dat nu ter tijt
id myn " was een kind
d' myn sal sy

daer st'et niet meer
tot myn g'ebou " dan Ick
weiter d' g'et my gode

@ 1444 Mer es groote twist
 ghekeest inde stede van gellant
 als tot Amsterdam Leyde &
 gaderen & medt goetke & tabliant
 ghehouden // die tabblouck
 & drent die goetke binn Leyde
 zoo datser niet zo versound
 gheuanghe reeghe die naech
 gaepe ghebeugt wort & dat worde
 dine ont goet
 Zier now is die wet tot Amsterdam
 wet & sette van sterke partij
 twee burgemeester als
 Hektor Braesmay // Bartolomeus
 voolpauk & Zieghel &
 gewelt drent. & dat toe more
 sijn sseening die alle drent soude
 tot vooe ligenit darg dit ghebeude
 by Hektor Tilliquet

1479 (Tond) die goetke
O rabbelaant mede op
ander die Cabbelaant wach
sekeren goet & goet als
jeler Haz van & jument " jeler
Haz van wassenaer " jeler philips
van wassenaer " jeler fluit van
toet & jeler jeler & laet van
jument wach " jeler ludowijk van
Groningen jeler Haz van Clato Hilde
jeler Ludwig van rath " Willem van
Hymerswaale met in der sedet
O hiel boertige moening met
jelland O Blandt.
jeler wach jeler jeler Haz
te wach die goet met laet
jeler =

1501 den 5ten April hebben die
Abbeiaunt rechtijc die Stadt
Dordrecht in ghemeyne die
met elc sijn volck die (Luse
wat vuer jaeting sijn sijn
in zuden naen d' Luse / 200
Ande Stadt met wille meidoethe
om die arm =

Die tabbeiaunt ptegghe te
degghe grauwe bome
die geerke sijn bome
Met die ende konijcke ghemeyne
in gont goud vteggene
1620 11 folio 529 11

@ 1492 293² dag May
vz heilige reys dag des
duants ontrent bestaen
in die vry derkmade met
sommige vry noot gulland
voor haechen ghevoondy drom
noemdy haech broett volck
Johi 550.

@ 1491 vz die Cortane
vor zaestey gebo die vry
alckmael vryse haech broet
werk Ande gunde vry
C leet Coker gendert
bestuyndy gendert flent
meester vry noot gulland
D gebo de vry gund by sturke
gheleegdy datte vry

Dit seel reet alomacht al
 onsaethe vande swaere heftinge
 I lasty diens sel op leyde
 dat hi heeft die van gaelen
 noch althmaer niet met
 beuving die van gaelen gabel
 tot el amende ofte boet
 moet gheue 5700 gne
 I althmaer 5600 gne
~~gheue~~ voor gae afbellingst
 die hi gheuest gaele
 folio 551 met goud gheue.

may
 gdel
 restant
 er met
 gelland
 vromd
 et volke
 stand
 die van
 lasty be
 van
 gendeng
 al hant
 gelland
 d by
 ondy

1533

Henricus die acht coninc
van Engelandt eerst
Catarina des conincs Ferdinandus
van Hispanie hys dochter &
moeder des heeren Carolus
die ghewest is des conincs
van Engelandt hys geskenck
van trinitatis, Gaude
dus gij es dochter bij gade
maria ghenoemt

2/ hys tweede is Anna Colona
Colenari die welcke hys
duch dochter was die gij
guedon bij

die el geuote goet was sijn
 bij gader beoode ydregius boldijn
 ook bij gader munsyck saijde
 of nog meer ander die
 welcke daer na om die ses
 maend datse ghetouwt
 was te meete vande 5 maet
 tot sextenbe @ 1533
 ygebaert geest elysabet
 welcke dorgte @ 1603 by 9 april
 ygestouwt te endt welkende
 by gader beoode 17 daer
 geest gader den 17 el mensche
 by gader beoode gader 17 el
 somdijse daer die somith
 doe mede was of liet gader
 sandere dattet vander of
 na sommige weest // =

3/ @ 1536 geeft de Pomisch
Landcondareg dat Anna
Bokna om ghebruyt is ghet
wint jaar staet dorgte
ghenadicht Joanna Edin
el onruyft vuzge vuzge
gheschiedde & ghetwint
die vuzerhe yz et naeste
Gat el forme beide ghenadicht

Eduwandes die werde dal
gi vor sticht //

4/ Dal nae geeft gi getrouwt
Anna ^{van} de leue die duple
vande voestinne vor Gapp
deese geeft gi nuze brude
t jaet d moer om dat is
niet swaer d gging or
prester dat is de boer
met d ander ondertrout
ggenest met gade geeft
gaer dat ander goudt ggeord

5/ Die vijfde sataxina houwaet
nigste vande gactorg vor
nuet fult gaer d beude
yon Colyger or d darg vande
bruyloft afneemende =
mar

so deels quaelyck el jaer
daer naer voort van een
seer besguldicht woort
geeft deels met jaer deels
may en eynde do. 3 ontgaels
geeft voordie seste steyde
ghetwint el medene
Catarina Paxe die gheen
enochteeft geeft

@ 1547 is gemenet dat
ot Commis van gelyckent
ghetwint Ende wathiche
beigint Ogeeft voort
sijn sey begiet datmen die
Catholice die gawegie
seer stude gheen O
is gheenst d. 27 janne van

Just 1 bleue jaer is vork
 gheschiedt geantstus
 Coninc van frankryck
 oerdy 31 maart.

@ 1554 is maria rommyn
 van engelandt dooght
 van hyn wyf te gheschouwen
 An seker gheschouwen van
 engelandt die engelandt
 weder Catala gemaekt
 heeft. Dit ghetuut met
 philippus van spain out
 27 daer maria out 30
 daer =

@ 1536 int beginst bandt jaer
 is Catarina gad moede
 onder leed neefende die sefte
 vrou van romick gendrick

@ 1550 d. 17 November
is maria koninginne van
engelandt overleed

Ant 1. Beuefader is
Leonora koninginne
van schotland 11 d. 1. februar
overleed.

Ant 1. Beuefader is d.
heer Carolus gel.
bruyt 21. d. 2. februar
daer was oec overleed
Ant 40. Haregheb. d. 1. februar
Ant 50. Haregheb.

Den weerkh naem is
 Gork enreeds
 linder Guster Maria
 Hegerant van Nederlandt
 Achtste // weduwe van
 Godefridus Commert
 Jonghe = die met
 hem Beatonora na gispen
 anis gheest waer -

^{yeacht}
 In Maria gade Commert
 van Engelandt is ghecomen
 slykhet heeft Engelandt
 weder by de gheformeerde
 Heere geboort op 14
 Januarij @ 1559

Deerle dy (lat & om zinne
ghe. vord. & gader id ad 603
dy 4 d' xil ghestornd
Ondt weefende by Haver
omvondt 17 daegs id
dorst gheveest by Coninck
gheuek dy viij d' gae
moeder was ghe. vader
dorst gheveest Anna
Bolena die gae vader dy
Coninck by gae moeder
gheveest geeft weefende
die gheveest by & gheveest
Bolena (Hidder) H. J. J. J. J.
veest & weest dy niet weest
by gae vord dy die biffen
by Coninck by die weest ghe
veest om 17 d' weefende be

dy Conink dorghen beuorde
 vordag gae may ghetrou
 te wees, i boes, dy gae
 may beuorde, dat hy te vooch
 4 doelde by gade gienadmet
 maxia dat die Conink doe
 te tijt vork by beuorde
 by de moeder d' gae doeste
 22 d' tijt //

Nota Anna beuorde was
 by d' Louw van Catarijna
 hyz eerste ghesunne p/hy
 ghetrouwe wouwe was
 22 d' hy vooch bi d'

altet vel

80
Oorspronck van s' hertogen
Bosch —

De hertog van Brabant woz grom Preux
ende proumriacht vande ~~derde~~
der guilhelmynen s' sijn Leue.

Om 1104 is vande bosch der Stadt
geboet by der garting godefrides

Andria seggt dat hertog de eerste
deson van godefrides der derde
die Stadt geboet geest die
justuice geuwerst voor die
Cromche van s' Truden seggt
inde waele van prelandt is der
bosch dat die heylig die berche
van wterst gezeue geest waele
geuwerst is lange tijt
der

de graven van het ducal
geest toevoegde die dat bew
bottende ^{gare} vromde goud goud
ende goud het door vragt de
hertog genade van Lotding
vervoert die op de doctoren dyk
en hadt geboort geest die
in 5 hertogen bott is -

ca 1300 is het bestek vande
vervoertinge gemaekt

ca 1313 is de eerste ~~aan~~ vaert
van Willem de busse Alde
diep van de clare deoute

ca 1300 is de fundamente
geest van 5 jaer doch
die

Die Stadt is bytand Anemael
 Afgebeant de eerste Pzwoote
 beandt is ghemeeft jnt jaer
 @ 1419 de 20 juni de tweede
 @ 1463 de 17 Juni v. de houtsden
 fhemis de eerste beandt is
 begonnen Ende Voerumer Straet
 by de ruopse beeter waer door
 get Stadt gijde met alle die
 Ergiftes verbeandt is de
 andere beant begon by de valch
 ynde gintermeest Straet daer
 get dach B. v. de rucaet
 van s. j. a. de dach mede verbeandt

@ 1577 v. de 21 September
 t. d. d. v. de j. v. de n. v. de
 van d. Jan. door Last der

generale

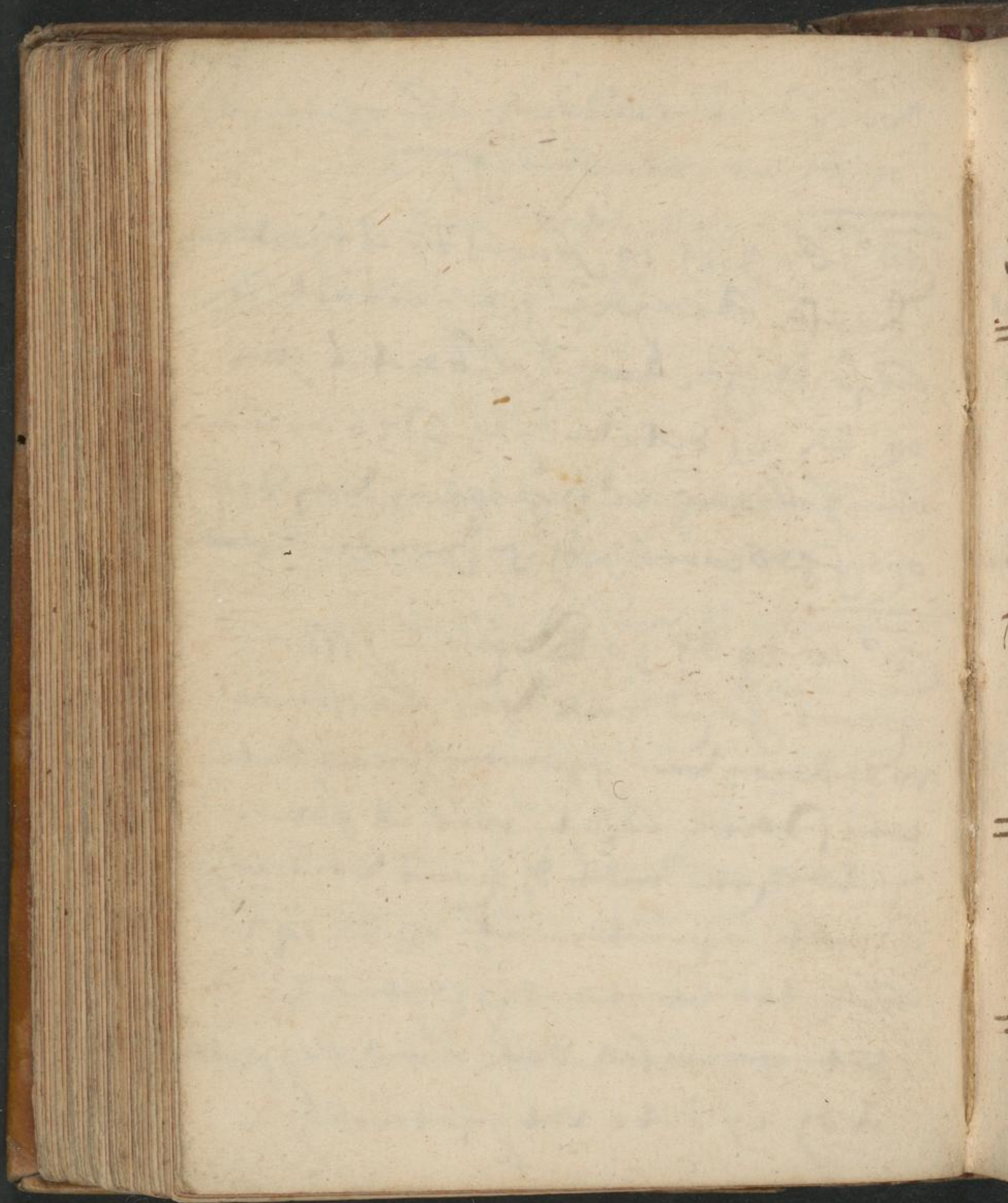
generale staet bij ghe-
maect zynde vande delftse
buergh, daer omme zeggende
is ghebleuen bij der staets side
tot die jaere 1579 sonder
eenigge besettinge —

1505 den 19 Januarij
is ghet een overcompt door
quaede tussst door de geacht
Hohenloo Die door die heerhuyse
vande boeggec weder wt ghevoert
met verclue van eenigge doode
Dygenangene is voorts ongenoe-
st staet ghebleuen tot die jaere
1601 den 1 november daer door
die extramare groote

voert is wederom af getrokken
op de 27 november

Op 1803 de 19 Augustij is wederom
deze belegering geëindigd door
de de gerting Albertus van
op de 21 de to beval de 3000 man.
Binn de leger is wederom van daar
op getrokken de 5 november

Op 1809 de 30 April Nieuw
reint herindert van Nassau
wederom voor getrokken na dat
het sterk beset was is get
gintelyk met de reind verdragen
met commitment op de 14
September overgegeven
het garnison daar binn de leger
is de 17 de to het getrokken

83

Gut Jaer 3470 so is
Holofernes van gindig sy gvoft
afgeslaeght met daer een
vermoede.

Seleucus hebbende ingenomen
babylonus Laet van die tijt
of regjens die Jaer der 11ste
der griekes bejinnende van
Jaer 3659 Gynst Jaer 3700
so wordet die bybel wijs set
gebruikt in ziene endzest
bide 72 gedenktende.

Pompeius raptaeg der Romeynen
geeft jherusalem in genomen
3960

Julius Cesar geeft het Ryck
tot jon ggetuich ende
Augustij aen ggeleest.

3966
Jens Christus word ggeboort
in 25 december int 42 Jar
van Augustij & word op de
25te Januarij befreed
Op dat Jar 4000 word Christus
~~geboort~~ ghericht

Johannes preest penitentie
Int 18 Jar Tyberius
Jesus gheboort Alst 30 Jar
wordt wal

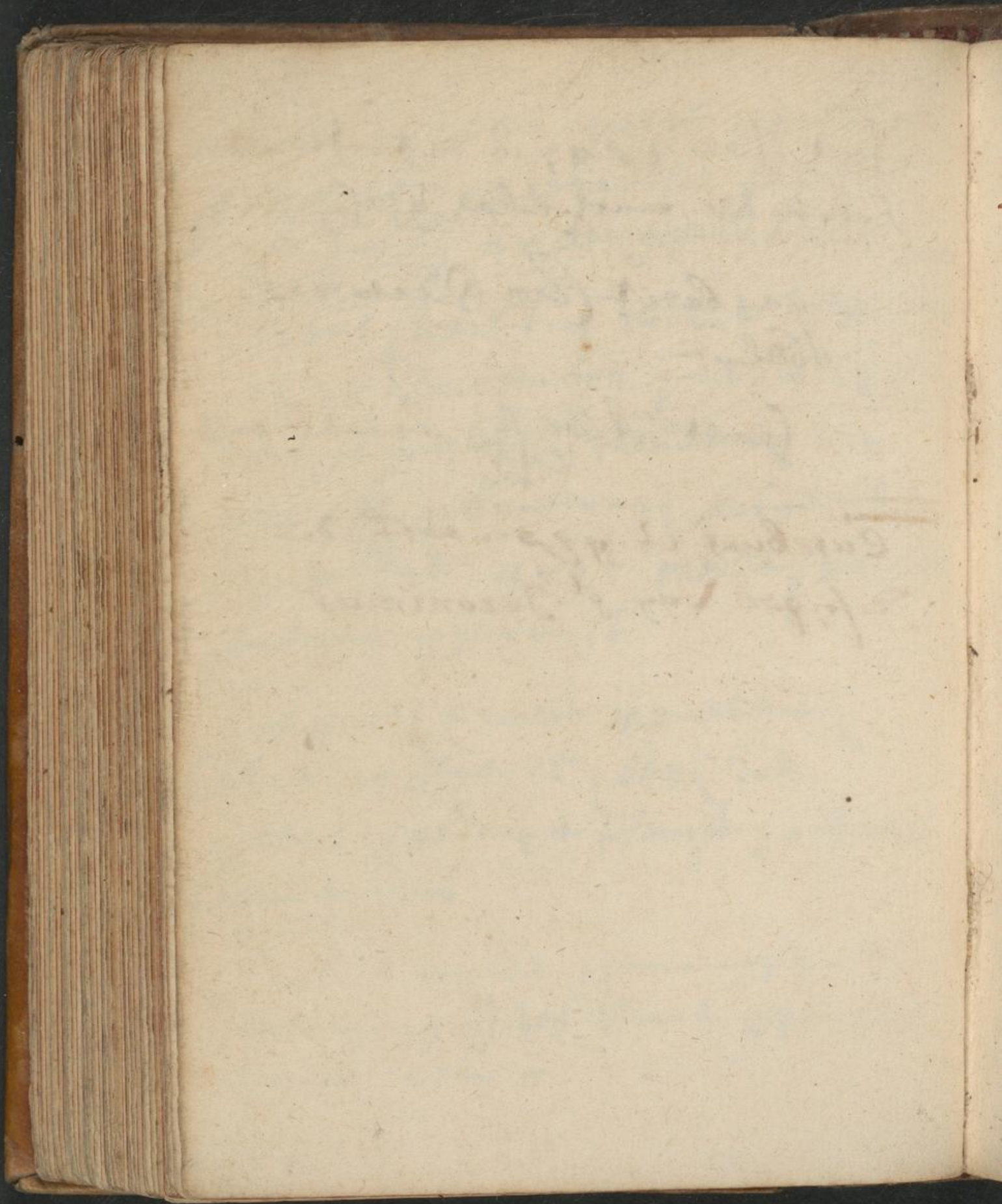
Paulus word ghuangh int
Jar 4019 Alst Room ghevoert
Onder mdu -

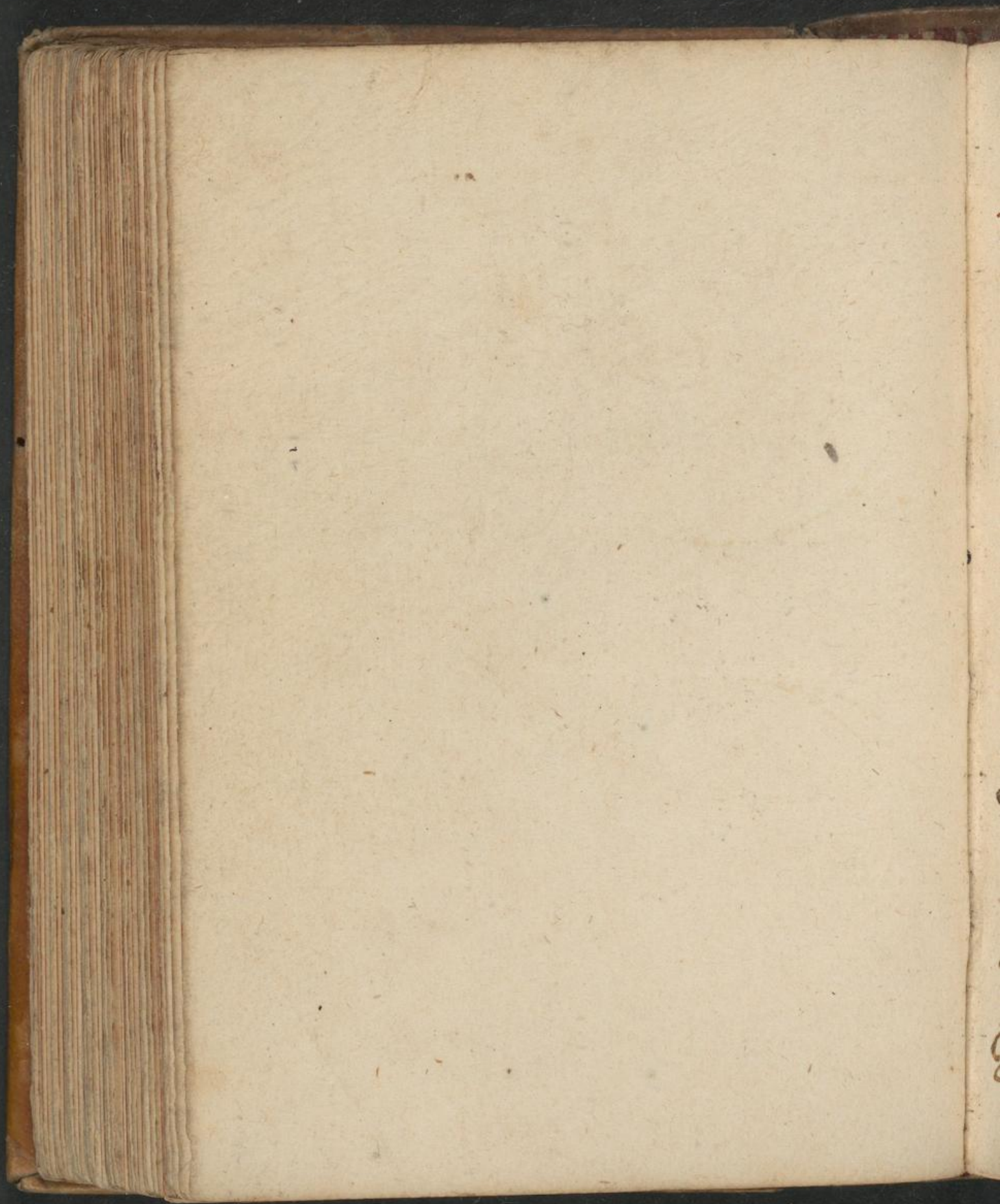
In't Jaer 3047 is dat tweede
 boeck der margabes gescreuen

60. Qua baret Cain O daer nae
 Abel -

Cain seest Abel sy beede doot

Eusebius is gecreest die
 discipel van s^t Ieronimus

@ 1599 is die taxitasien
 op geroom tot 15 by duysent
 naar toe alle die nieuwelynde
 steden gelyk moet contd. kueren
 enst.

Dordrecht	33057	ge
Haerlem	45026	
Delft	51500	
Leyden	62430	
Amsterdam	151435	
	345056	

weesje Onweesje	270
taxysje	
mayden	235
naerden	1500
goude	11605
oudervaeter	300
	13910

woerde	— . . . — .	2065	je
schoonhousen	— . . . — .	2695	
Rotterdam	— . . . — .	35195	
goxcum	— . . . — .	0070	
woxcum	— . . . — .	505	
Heusden	— . . . — .	1150	
schiedam	— . . . — .	7270	
Briel	— . . . — .	7175	
goere	— . . . — .	1930	
s grauenhage	— . . . — .	49505	
		115640	

geerten bexgge
 Aspere Heuckelum
 Leerdam
 Bommel
 Thiel
 montfoort
 Iselt legn "Cullenburg" ~~474614~~

Alckmaer — ... 30055

Hoozn — ... — 20010

Enckhuysen — ... 19455

Edam — ... — 0406

Mommickedam — ... 4579

Purmerende — ... 1905

medenblich — ... 4379

Die dorpen 00957

345056

13910

115640

474614

00957

270900

034559

4 jaem

270900

die dorpen 4 jaem

Op 1622 15 september
is bij die befigenijde vande
gemene bewind 12600 mout
1000 d. out onder die slede
geet duysent guldens die de
duysentste 25 contribueer

Alckmaer goett geet	12600
Hoorn contribueert	16000
Leyden	60000
Amsterdam	

ex
banke
i onef
the fene
de
inley
et 12600
16000
60000

hebt gaez ganderen ghe m
die hezemer te
nog die de Geygisterijde
ganderen gheleeffte ganderen
wandt si gaele de goet
verquister // ende sinder
dat si niet vindt de romm
met Lister // gaele te fult
boeken door sinder ofte
philosofen de desutte
fantasie idt dynde van
gaer studeer // verhoor
berbeyt haer te ynder
benoede moet stear
Goeke de rom te si
vinder de broet te ..

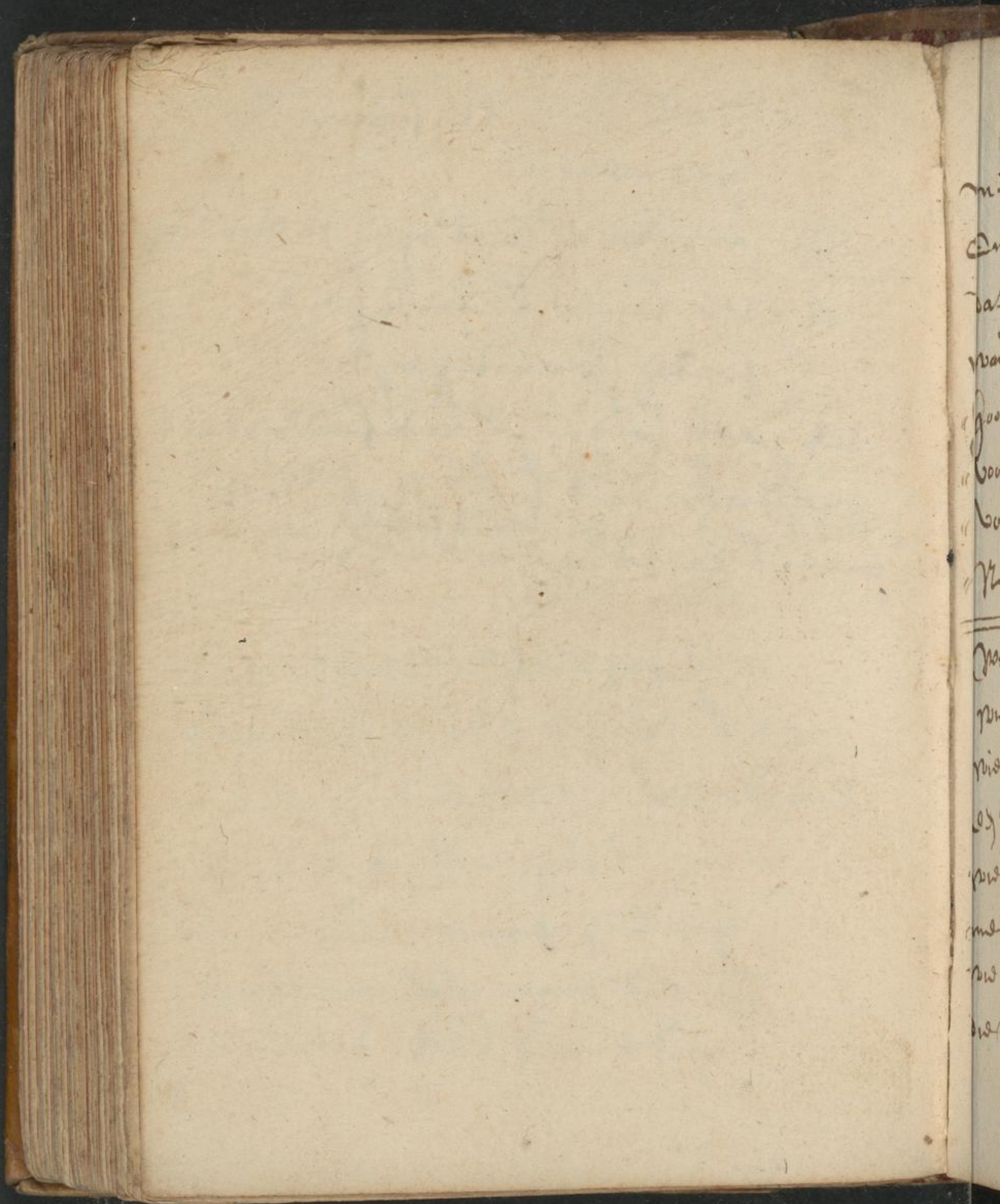
89
Og haer vol bescreuen
ghewoont

Og haer vol soetigheit
ghewoont

Og haer sonder haer ghewoont
sonder haer ghewoont

Og haer sonder leet sonder meet

Og haer dat sijn is dat
geest en godt ^{al sijn} wil

Als Gijt

90

mij dancht ghy weet nog beesthaft
Om vry te weest vande smact
dat is die roep gaeft toe te sear
wandt day is leed clare gedach
"hoort beysterd soue sijt bedureft
"voor om der sejmie d'haet quact gungst
"voor haet d'ijst d'heer d'ij
"Vleemst gaeft el may soue sijt vry

Wie houdt el gijb op een d'ag
wie beet el boom met een skag
wie yst die oijt met een segoet
el segant of ander seot genoot
wie yst die oijt el vryse meest
met een te beaerz meede draest
wie yet wil pruden wat get sij
die seerster tijt d'heer d'ij -

Voor al soo Let dog op dat den
Let op de gander hinde jaer.
I goe gi lig p d'waer geest
wanneer gi buyt geest geest
H' d'waerlant oft is f'w'ch
Oft dees is is ander rijk.
Let op de rijk d' waerder man
die v tot f'w'ch d'waer rijk
I yds geest d' is get gyl.
I door get waerder gyl bedacht gyl
want met gei rijk is rijk
Goe p. h' v gyl v' te d. d' gyl
dub meent ges leest geest gyl
of gei beest beest is onbestant
want v' is deese sonde v'lay
Nogt ande deese list d' rijk

Die tyt eekw'c' jaer d' d' rijk
geest d' rijk
is door d' rijk rijk tot d' rijk
gedr'c' d' rijk

Rosette

Clief 91

Nemst een yk keelg es jongman
sal yk niet soetel met es beief
gyn mugz. Heert mynig root
+ papier es bent gel verbaer root
es yk es just dos meening root
dat mont es tonge niet es derf

Sibille

Es segen es es jonges
es bougde myn es beifster root
es goede naam es seding die
es moet niet genz es zand
es zomant segen es wort ontwelt
vanneer es zout + sams met
dat vleget daer gend met es wind
es dat get in dand wele vint
maer niet dat so. zeding laft
es dat es floute zome segen

Sibille.

es seeding goet es soete mont
 es goud weest es reine gront
 es sachte wort es verbaer voss
 yematiest tuffest Lantz d' goet
 es tonge voot beleeft geleit
 die alle dmy te best d' d'ijst
 dat is d' rechte toover kunst
 de beste gront by alle gunst
 die sal v' maekke lief. getal
 d' ghe d' t' gij d' ouer al.

Rosette

H't liden niet yk sat d' d' d' d' d'
 o' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d'
 o' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d'
 maar t' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d'

niet beyste, waarom seide dat
 het is voorwaar de rechte pad.
 maar door el verbaer garte gaet
 el binnig jucht, el buytse gaet
 el weede maeght geelwie mij
 el leet noyt ander tounseij
 el maeght is seure el god is stout
 el dat is duyffent jaet oudt.

el leue natuure lichte windt
 el wordet maar voor el tijt gemint
 el vast dat niemant goet el leet
 dat jon te lichte is toe jebearst
 el seure vande rechte leet
 el is dorg in jael menstse gant.

el leude maeght el laete vrou

godt Leyt die Sinne metter gant
in beughe tot de ergste bant
Die wie op den alles betoont
in ergste toeghe weder gant
Die heijst gewilt te rechte tijt
Dat men tot encke ergedijte

Just wete wie dat yk getmink
get toont is jek mensche mach
Om dog in inder Loos wach
Die Laet get op die geene stad
Tijckel is die in glibbe gela
datt niet so tucht in wordt geant
Hek peijne datmen tacht in siet
Van goet in stout die stout niet
Sibille.

Die best te wachte tijt in stont
Die geestig sijet veebeant die
mont —

Rosette

93

al die verdere is de may
 Goo uer ture ges wagt is.

Sibille
 Wel saecht d'ontel de vrede
 yst wel soustet t'at gewest
 Rosette

Des mensches geboortet
 maent, de on te h'z gepaert
Sibille

Die mactt eerst maal mint
 is maer el ongel veenut kind

al wat die veyt bringe bij
 dat is maer l'elastet
 maer zo se seels fonde gewent
 alles gewent, gude mont

Noyt romptet uyt el quast begin
 noyt bloemtet uyt de jelle min
 noyt romptet uyt de snelle spout
 dat veyt de veyt doet.

Rosette

Maar ik verneemde van het land
 dat kon die sennu Lantsefant
 wel ander d'inget tot de kon
 zij moeste seggen dat zij wou -
 maar zier niet is (tegen wet
 bij prins of konink in geset
 Voor so is onbescheiden mont
 die niet is voor bedachte bent
 Is maegden van de bij het seest
 Is niet die weede te woune speest
 jibille.

mijn Graege is is Duorset
 Is maegde bij het sturk staet
 die geeft mij d'ich maek bejefst
 dat als is versterk is misest
 Door greeps die is spottel deest
 dat den wel die te woune bejst
 Is woude gespeest op de bodt

gelykheid dat gemeenlyk doet
 3 wordt nae vergaen niet staen
 Dat soo die heer is gezag -

Rosette

© dat begeret mij wonder vol
 belevt is zul kinder spel
 het vergaen, dat vergaet het (en) gese
 wanner el besmet met wil

De naregael gelykheid sijt
 Die op het vergaen bedde sijt
 Die geeft gemeenlyk gewete
 Bij quese ook inde midder nareg

es geestig mijt kay wonder vol
 belevt is zul bed - gese
 haer mint die geeft el suete verga
 Die oft beset wone geeft gewaerd

als weelde met el Loffe beaert
 d' douchere merft d' zalhe yuzet
 d' gefto min d' malle yuert
 d' ander verftel ongelact
 Ex song tyf t' fienst somer
 d'ucht wat diente niet gefewent

Ik zegge nu. 3 beynat bij
dat haer dardel nergst jouw
baert he te engh of onghual
daer van yk geeds. (mij) sal.

(als sijt

95

Giet bystet "eens becloord el
ij vintend noyt sijn Leent mede

by sijn dat mant woude sijt
wanner sij gude xleynd zijk
de xleynd woude mette wint
ij watter gude xleynd mint
Dus bystet wilis gel bedriet
ij byt dore gude xleynd niet
wade mant suelt van sette war
die mist toetont die regeleba
woudt die or eyget wysgeyft staet
ij xleynd zomeneer ghene raet
als met sijn eyget yde besij
ij dat is dikhmede de te reij
Om regele te weets watter sijde
~~hijde~~ wort sij luyt gelutnig

veij
al waer mi met di gelyk seck
daer teouting niet als enckel seij
di daer mi teout niet enckel dwang
daer gelyk al sij leed lang

mae d'waese liefde bouget bij di
dat seij de bejegent enjemen

Ande di seckit al leiding par
so geest de maegst die seij ja
de jongme seck bouget di

di gebet se dat voor d'geleij
di weyming meer of weyming
dat maek al seck se gelyk

Rosette

di jonge maegst van seck ja
geest dat geer tande ~~bejegent~~ ^{geer}
al si nog seck hadt befeij
dat seij de jeugst ja botte vij

Goot nog eens sijn jaer lyt
 getrouwe woort dat verheuen tijt
 doet gien nog sijn jaer toe
 get steet is sijn beoantwoorde
 Nog eens dat sijn jaer ver gongt
 giet sijn jaer get gevente d'een
 Content get sijn jaer
 wat dat des voor el veldmen
 g'boomt get dat vork niet op
 so Laet se begun d'een was -

de wereld om de sijn g'el get
 gael voraet

g'ly die stee niet daer op die
 daemer staet

Twee garen eens gesint door
 rhyme min geondt.

sijn de die werelt door die
 stegte baylot geondt

De ware liefde vordert uwer daemg niet, gheeft
 De ware liefde, uwer daemg niet, gheeft
 Groot sonnach. Iets maget die niet, gheeft
 Groot bey (toel met fant) guld, uwer
 Het onder 11. V. zommet vout, die gheeft
 Het vout, liefde, buer, gheeft (11) vout, buer

De frouwe gij goddij
 Die ghet gij seels
 Die waerhe gij befuert
 beindert te weest -

Het lief oft leet

ist leet oft suet
 In die ellending kland dat
 oft is alleensib minne suet
 Dit ghet die verteret al

Liefde van verdreegh

Voez tyden sonder laeggh
 Liefde sal al tijt verwergh
 Vg ghet proport vertergh
 Liefde die sal al tijt veraggh
 god dat si godt moeghe beaggh
 Liefde leet gaer seels rlijnd
 Ende ghet gaer seels rlijnd

Nota

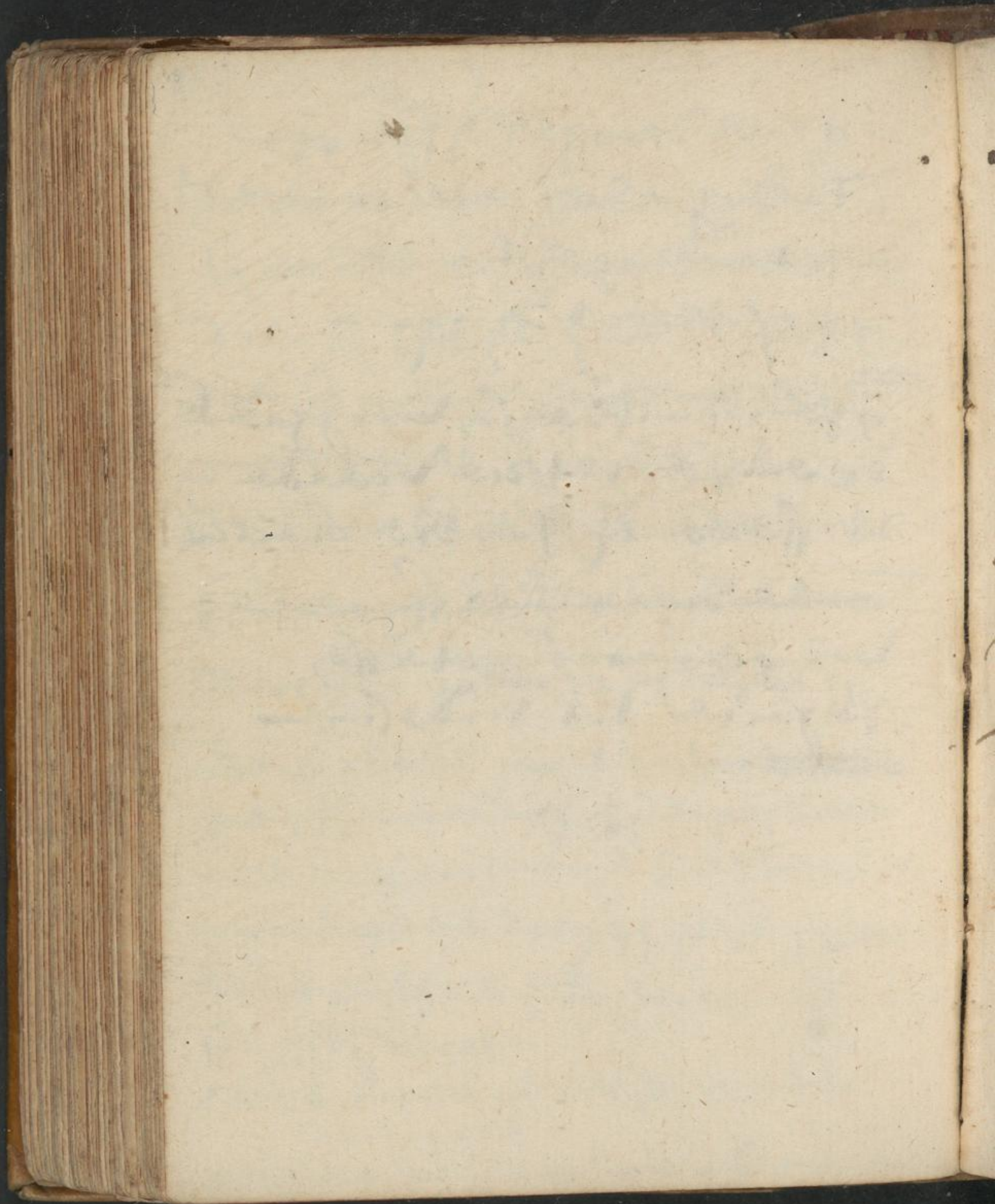
Als die minne sinne loob
Sij wordet al geel beelde loob
Daer sij staet quier velle loob
Daer is minne naem loob
maer al is sij wijs loob
Al gaer sinckg gronde loob
Sij moeytamb niet minne loob
Moeyt al gaer wese loob //

onderlocht dy geent baybre sitze
god gij inwendig zyt geteet
wilt door penitentie v sonden verminden
vandt god v daer gij leeft geseet
leert liden // 2. liden tot alle tijt
soo gij weet
hoeet sinneleke bejden niet v
dorghen
gij niet verbejden v ghemoot

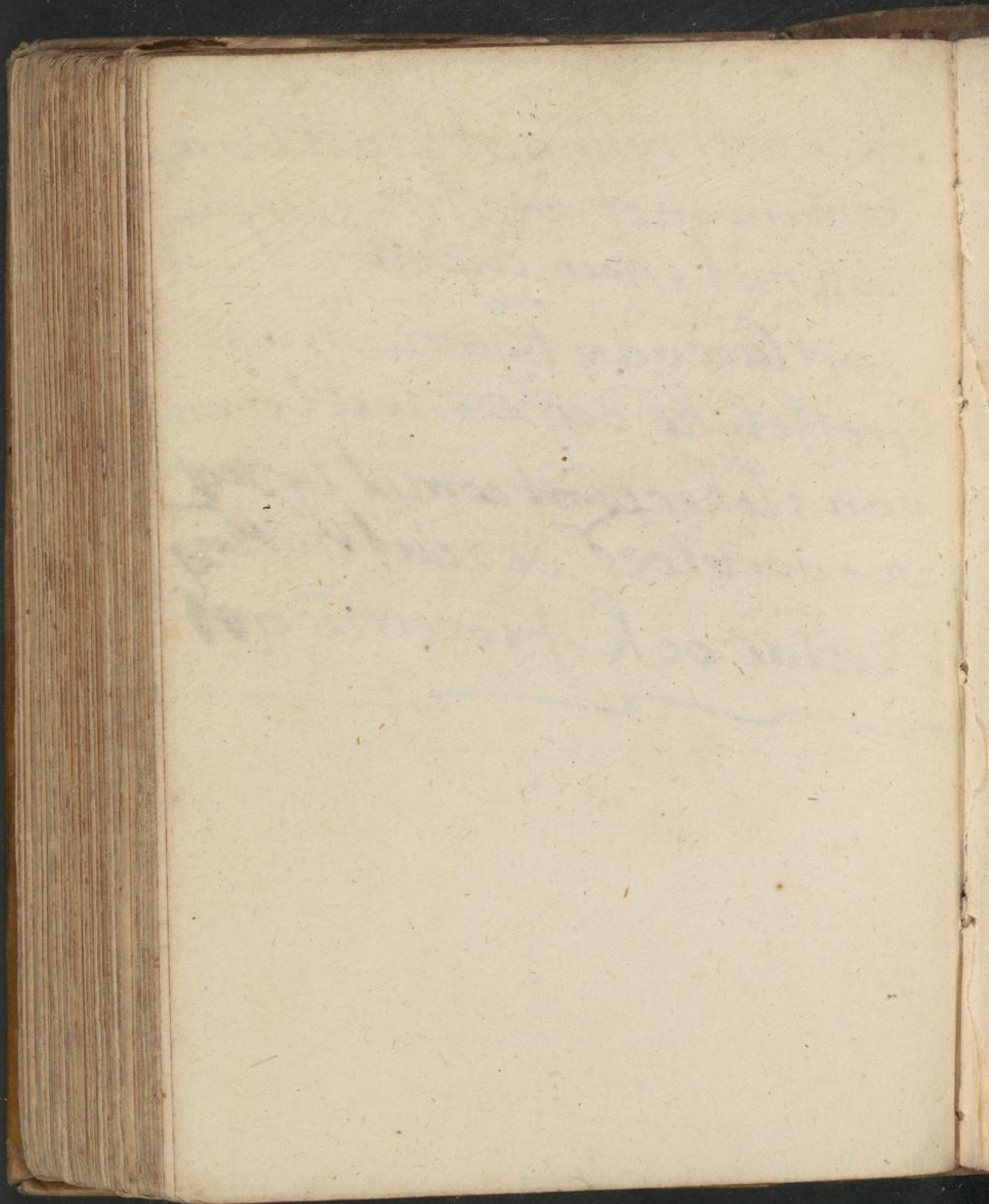
ghegheuen den ghedigen d'lijp ghe-
 (tadig, die ynde waerde
 Outmoedinge niet "

ghefondert d'lijp -

ghewonst de se voezgande
 de omroet wt die vrede
 der siets bij Haz die benilia
 Ende die allegh spierke
 van gelaub xetwely.
 Hoewel tot vinding -

99
Almaer vermaert ty wel bewaert
rontom met meeren seer plesant
ook met schoon wyden
saet land van Eyden en veel
treffelyke dorpen wel beman
van s loker count comst ty flogt
in overvloet de seut in de
diesta oock florenceert

@ 1560 is get ghemeyndig
 roudt ghemeyst vanden 27
 maert tott 5 april
 reijb is get soo groote roudte
 ghemeyst dat get 4 ofte 5
 naest nae der andre teerke
 en gang is vuer der 1
 april is get 10 soo dierk
 ghemeyst dat vier manne
 maerander by die gant
 onemende vuer die gearde
 te Leuwarden 10 ghemeyst
 vanden end wat tot d'india
 t'gey was op sommighe pleech
 in vrieslant soo die dat est
 geij 200 xlv. xlvj zoudt zue
 tot 28 stuyt 1 stuyt dit bescheft
 D'Joannes Ciera wt 4 boek boe
 folio 164

101

Primen Laesae maiestatis

niet & werde verommittelt
dat sonder bedorft & ter quaede
tewinge = dat jezende
beheersende verlijste passagie
van Oost & O. Loijde die welcke
sojje dat die misdaede so
wel werde verommittelt
gut nae Laet & vandt
4. zenne men bevoorde te
d. d. als gut volbevoorde
t. zenne men niet & bevoorde
Hedde.

De Oost & Laet toe
set minder quaet te ghe
sijnde on get groote quaet
te sijnde & te bevoorde.

het enverstant vande
notariff is get vet vande
hetel der leuotact
gavorend -

Die niet en wil streef
wat anag zij verlijt
varend ggen jar geest
verrooy is vordt door
niet niet verlioy die
niet en verliet. Hijk
te syn wat mag gen die
vermoede staet

Seneca dyt "Lover"
Lover de wylgeyt te doney
vay te verbergen

on d'yn t'ge day te moog
 veruung sonder stuyt ver
 standig te word sonder
 oeffeninge // g'geduldig te
 word sonder oeffening
 leuenigtwijze

Het Punt, onder V brief my
 begerst

om die lieflychheit van die goet
 wendte.

van die geest // dat is t'geene
 g'gij nae veraght

g'gegoet om g'g' // t'fast
 in de mensche

Ontbaer van begheer
voorwaert met elck
cracht der werelt
En onbederft

Alexander en gheleide
der gheue seyt

Soet menstigeit dat ghy
wel leuen moest ghepreest

maer synd overleed
geuefening moest
gheest wees.

get ghebet in die spijde der
siele ende de meditatie
der seker -

Augustynus seyt

Ontgome liefde is ontgome

Verstuaedinght

ggevorderde liefde is

ggevorderde Verstuaedinght

Volmaecte Liefde is

Volmaecte Verstuaedinght

Nota/ Chorbinnen is te seggen

menigfuldighen der

weentengeht.

ende Iexaphin der brandt der

Liefde.

maer die Ruste Volgt nae

der weentengeht

maer soekendighen & benaëdighen

Volgt nae naer die Liefde

de Herte vassens miltgheyt
ende barmherticheyt
ende de herte verdienste.
Goutmoedicheyt.

Augustinus seit 24ten 137
Ick bekennet dat ic u oordeel
voor godt // gelyck Ick
niet eens beter ende
geuondt is geblet dat gude
vlootter // dat ick ook
geen luyt geuondt is
geblet dat ont die vlootter
geleuwt was —

Polubius seit

Weynere mannen werd
gedoot int vroom (Freijde)
maer veel roemde door
vrees & vrees in lyde

o 1569 is get vastet tot
grooten beginnig te maken
mael met overom gebout
Oft die dink & doet get
gedruyt te meerde volck
meer vrees & al te gebet
get vrees volck voor gaer
neut & die stork Ende gant
vrees te maken daren
trout & tredearef secht

Julius Cesar zegt.
Dat die vrouwe zegt van
de vrouwe prime meer
faat int zgender dan int
fcaaf, die tegen de
misdad gebedt —
Die Hystorie van de
we wuyltucht de prime
groot of froom macht.

Tiberius zegt.
De volganck der overloofde
is niet te betrouwen
want sy is onferkerd niet
op de boude
Dit wil neem als de lude
syndt
dabing te voore met galle
hem syndt

me best

Die verdurkt worde
door felle gandenze
sukke beter of gulle
nae verandringhe.

Lezt gij nu de viant meer
moegst staet u seg ander meer

Die andre weet ende
brengt in duuk

Ant ende staet gey seef
oork t'ongesuek.

Den tixan Caligula seyt
dat gelyck mijn gast
is mij gelyk zyn

Tis mij gelyck gelyck
te zyn

~~den~~ Coninck Lodewyck
dy 11 gadt voor es speeth
moedt.

Al waer tot syge
gouerdij voordt sijt
daer voers sijnde
O sijnde nae betijt

Marcus Antonius Vexis
seet

dat de margt de tiranney
niet lange meer bestaet
maer moet seer gadt
in gouerdij gadt.

Soe leude sijt
Soe is get gheet en goet
des menschen giel en bloet

Marcus Antonius die sijt
get is betameliker dat jck
voeghe der faet.
Was so seer goede vriende
t minder baet.
Daz dat seer soodanige
vriende soude voeghe
der wille ~~alles~~ daz mij alles
Dreese & boeghe.

Apollo die merke de
gloufge gystoeyfgeyde
vergaet waerachtig
beuand t naem ent lyck
geete ende stoute radde
al synse mit eerste lustig
gedyde meest t d' quade
syn mit gande elg gart Donrustig
in gheschiedenisse ongelustig
ende dynde deustig

~~Carolus~~ Keyser Caerle
pleegt te zeggen dat got
goed en vanden vinder voor
naemste goet sturke des
rijghe was + weert oork
by andre vnde frequer
bevestiget was.

voet te zeggen —

E goet is die rechte vander
geestgheueijde
vande alre dinge vanne
voor goet roep
ge stede so bevestiget
zij vande somtijt
met dat goet geestelike
gemeent vande vande
alsmen en esel met goet
geleerd daer in doet loope

Je soustez dans vos breil
celui de d'Altagrande breil
@ 1572 folio 120 P Box.

Procopius sagt
 als gñ v. v. andt geht fonder
 gebeargt
 beugt das fieder, d. fottiregt
 fteet toung befür
 madr vult gñ das ficanij
 fterg met margt
 get fal v. tot eyger bedert
 ggedijg

gheer moet beuonden get
 spreken moet wel te sijn
 dat beuonden g' eendrachtige
 mach g'uet g' wel wark
 enst g' g'uet

I leuy dat die portier Ofgang
yfgang
is vingerde Lant, ofte des
Lant de vinger.

Deur dat end ongetuik.
sompt de end volder deuk

Wanneer die eerste briefe
is ygang
so is die briefe meest al
yfgang.

Pexiclis seyt dat wanneer
de biblyche stadt te zonde
gaet god laet ook niet te
ygang die zonde die in hij
particulier dat yfgang
daer is leefde

22. nyl man syt seer vol
 Dat die founte bemantet
 met de fgrin van d'ouge
onze meefolke d'giffte
 ghelyk vork syt de
 Oud notabel fgrin

Ofaet fgrin neest oprecht
 fgrin veel meer t'gemeene
 Beste

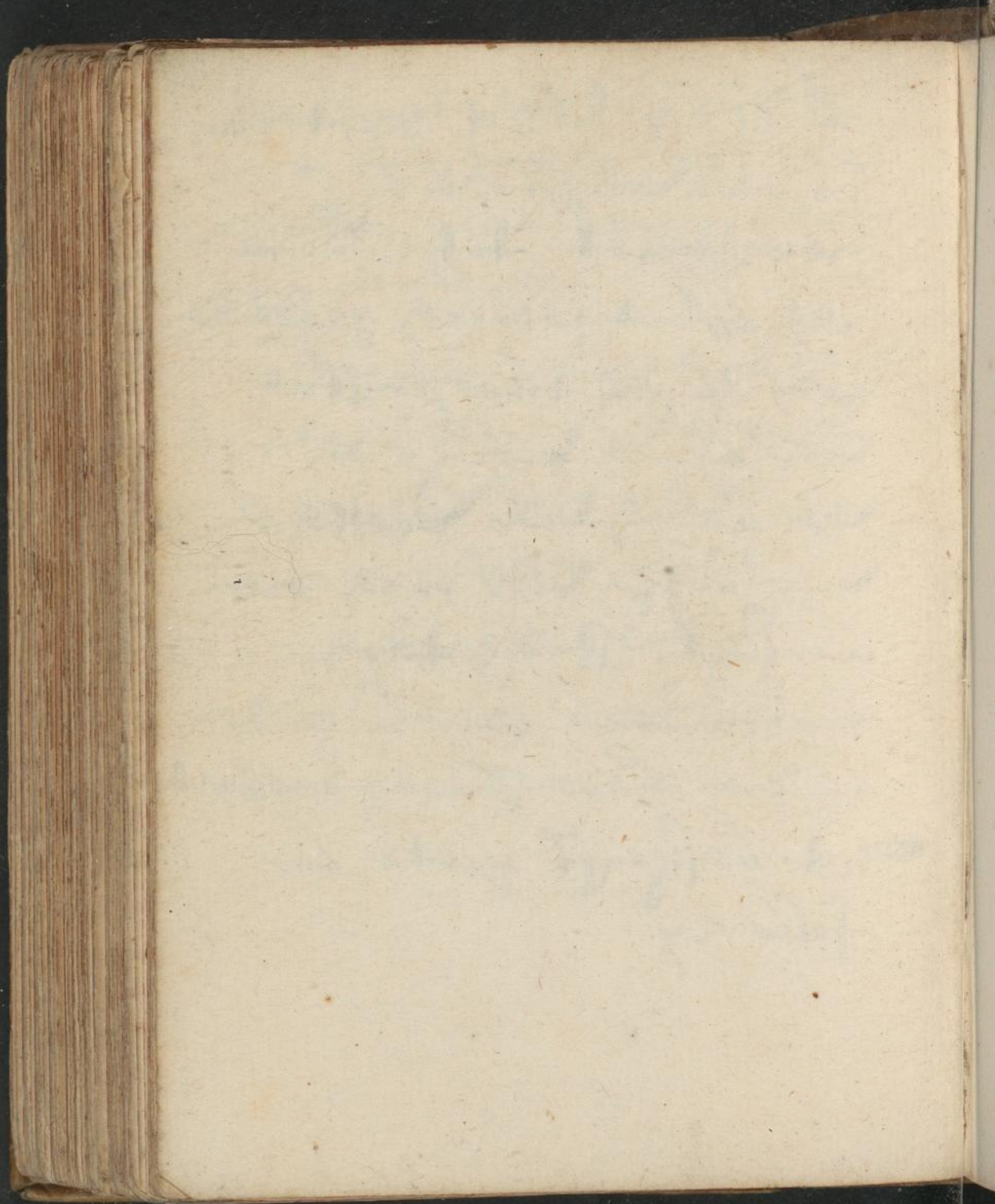
Das upzegg, dat jodt niet
 u ter heer vore in t'leste

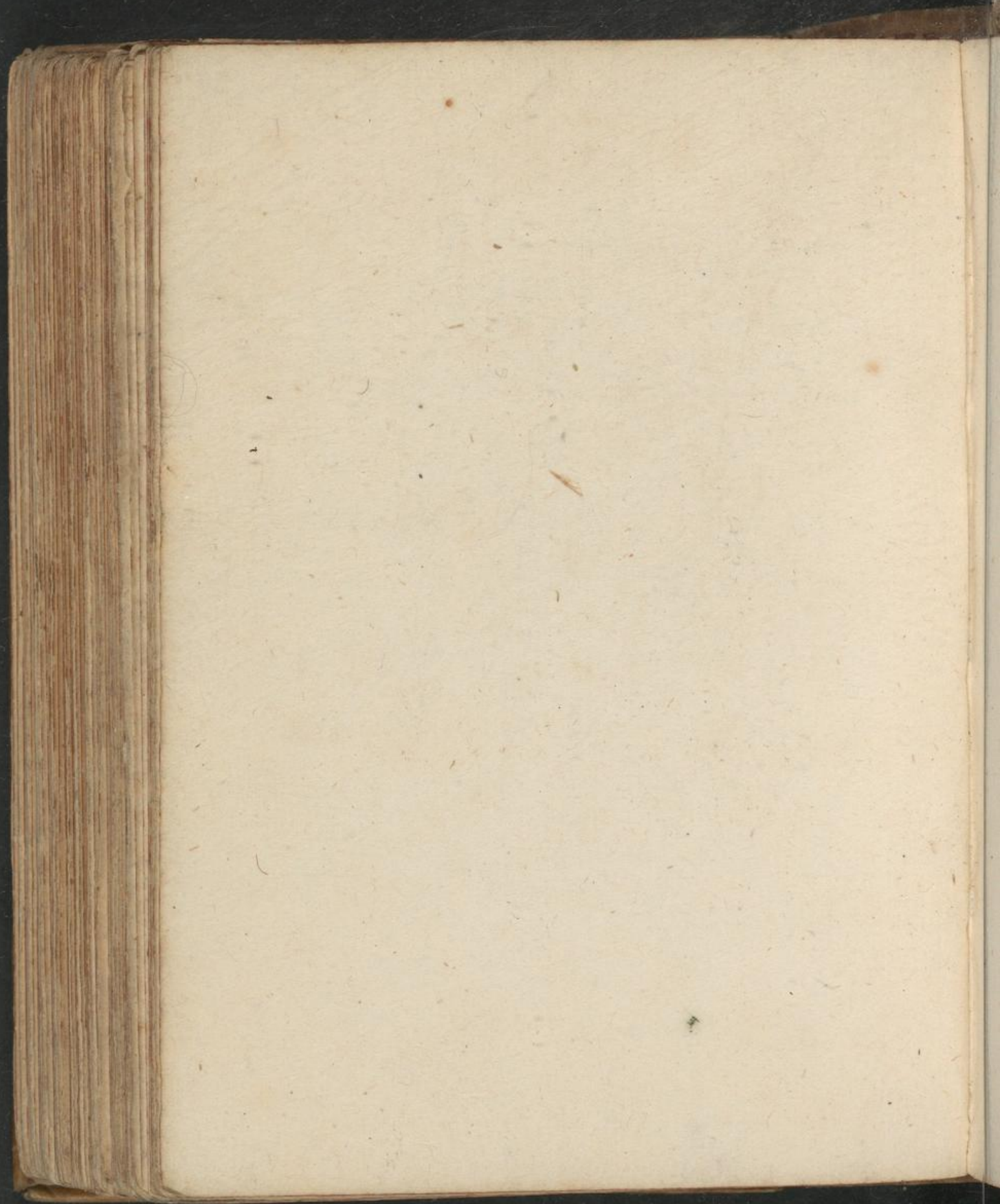
Keyser fredericus de derde
 pleeg te wonsch dat fgrin
 Ofaet fgrin vromende in fgrin
 fgrin omzegg afleedde fgrin

ghegheestheit van niet
te meent dat zij seide //
gude van niet te seide dat
zij meent =

duygeere vsmelykheit
steert // v. luste, doot
in daggelyc verwoest so
wordt in vder ziele
gefontheit geest
niet es geestling & sy
sacere stroom

1567 den 29 October
 in ynde Voerstadt bij St.
 Margariet tot Luick
 es Amst geborende zebende
 den luyche twee jonckden
 over leende vier gander
 over leende vier Queller
 over ouffer vier vord die
 luyche stonde tege
 maltrander over gader
 al die luyche Leede dubbel
 DA bekrachtigete bor
 folio 27.

Dominicus Lappa Vergael
Van Don fraij Bartholome
Lelas Casas Luffox Van
Chiapa in nien gescreuen
Quade Van s^t Dominicus ordy
Heggeboord Spanaert
Deelen geeft die gantse
gandte Van westindien
bescreuen in Spaent inde
Cominck Van Spania Hic
gedrukt te Sevilla by
s^t bastiaen trugillo in ont
Lone vromme Van gratia
@ 1552

De Voetstapen Voor de Staender
 mij Veruuegh.

Let doe Veruuegh bij noyt
 Perde, tot de garen.

De goede Saek met son
 moet syndelich triumphey
 door Leugens moeder naet
 Looft ouer Staet moede naet

Jerasmus Rotterdamus
is geboren d' 20 October
a^o 1467
a^o 1536 is gē gestorven
tot Basel oudt weefende
69 Jaer.
d' 13 July a^o 1536 is
gecremēt gestorven.

ot Samu
g. doctore

gi E foru
+ reponde

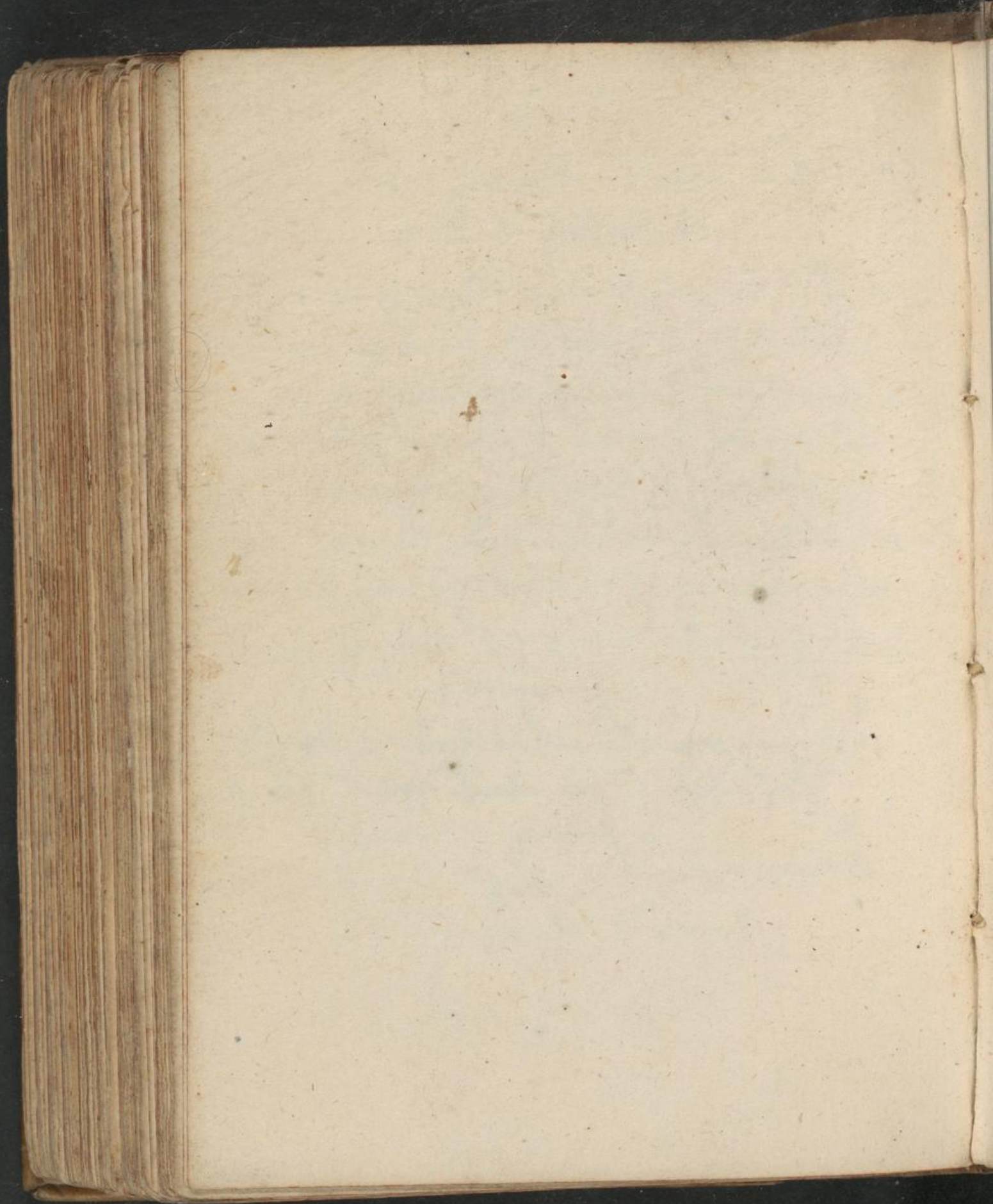
ib
c.

Pasquil

De Paus segt durk d'alf er
guet swaert

om die zous te maekten vast
En ondt de bloetgierighe tiray
daer mede soude om bruyt wyff man
die godt vleest de diem de vanden gade fien
de om die heijne deldt (markt) fien
d'eer benedictie is tot beugde goren
vanden geefte vader de paut van Hoorn
Een segt de beut tot de beut
fening.

De fleur tot de fleur geijne
de dieff tot de dieff fien
feyne gaud
om dat gi die beide met
bleet soude Lany.

geaest van goey die giet
 gelijck van montmorency
 sij was vider van die oede
 vant yede vliet Admirael
 vander zee ruyt vande
 berghe Ofaet van stadt
 van hz rommelijcke majest
 sij is geboort in flandres
 made seker sij onderdom
 van vier ofte vyft haer
 a geest sij ges vatte
 dmirille gequide linge
 oue Land van hz majesta
 made hz Land van waert
 O goey leed oue oedi
 nantie O clarete van

Van deese nederland
gescheelt is ghebleven
maer verforten de seene
landt onder het byk
dat dat nae gij gogud
is in dinstant.

Floris van montmorency
geere van montigni die
broeder vande jaet van
gooy met nuffene andie
gij in spanien ot ontgooff
1568 lontrent die maent
Augustij -

@ 1568 de ij deembel is
die geene van gooy straet
geestene te sissant de
wesen geest geblende
met gij deest de somme

segghe ghedewich te goet
 enijge verijftighe rijp

Die Vay Dinstedam
 roffent off dat durkdaluo
 daer ges rastet is wyde
 met die sonne Vay.
 200000 guldens of dat
 gader wolk of ges heend
 yarmisod in leggt pondy.
 @ 1569

Te verkinge in beken
 wude si mede of rastet
 manke dat get is niet
 voert gezag -

De Romine Alphonse
verlyt geuracht zynde
weerk die beste Hartshel
waerd // gij antwoorde de
doode // te weete de boethe
ende dese soeddeninge
schriften staende die sonde
vlees of sonder geley die syne
suyne waerheit boelz

Die ingesetst vant d'landt
 van Terresel geboen en prouilegie
 die jaer verjant is op d' d' d'
 Barbara d' d' 1372 "

meede brengende dat niemant
 zijn Aerfte erfgenaem geender
 gants geest outmaerhich d' sal
 dan vuer die ballie d' twee
 meem d' d' d' vuer die d' d' d'
 Bliue s'gepoud d' d' d'

Die van leyde geboort princi
lijc dat niemant niet sijn
ghede meer z boude sal
als tijn pout Vlaemb t/sj
on wat sake dattet sijn -

graef Willem van holland
geeft jaar @ 1315 gegunt
el privilegie t' pout
op presselich in -

Dat spreken der voors
teeder over el pouter vanden
omme eeniger zande sacht
bespreken t' zinde alle
sulle vromt wylt -

ende el ander privilegie
verleent by geator Hay
van brabant als geane

van zollant 1418

119

givet mee dat es poorte
der seuer stede omme jers
deertz ofte beurtz geda-
nig die muggen sij niet meer
aenggaende sij ggedoerz es
meer s. bourz dat 60 pondz
suere als die s. stinlandt
gankbaer sij

bouz diez wat nog in der seuer stede
voor es vut s. stinlandt onder goudz
dat niemant ter cause van
singe deertz // el waert
dat daer s. Informatie moeghe
blycke // ter doot gesees es
aneg wordz 49 s. dat de
deiquant buyt s. yume s.
bander van s. de deertz sefs
confessie s. bekendz —

rijk wonstge vt got geluk
van Alexander die Hyst
van Nerva die Hyst
ueringst van Traianus
die multgijst van Titus

Vlaenderlant wordt gesoud
voor got margtst
graefst van got Harst
rijk // gelijk milanen
voor got margtst got
doy // ende francryck voor
got grootste koninkrijk

Wat, her bester of leetrijck
 les hert of vrede gant gans

1600 Den 10 2 Meent
 Lot f. h. 5 Tugues

46 a

55

66 ←

816

01102

[Faint red ink markings or bleed-through from the reverse side of the page.]

Handschr.

224

0 cm 1 2 3 4 5 6 7 8 9

6 8 L

4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 8

arbarte #13

B.I.G.

Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

Inche Centi B